

Dünyaya Başkaldırıyoruz

9.Sayı | Ocak'24 | 30₺

Dünyaya Başkaldırıyoruz

Devrimin Saati İşliyor

*Kitap Dizisi
Ocak 2024*

Dünyaya Başkaldırıyoruz

Kitap Dizisi

Sayı: 09

Ocak 2024

ISBN: 978-625-94107-2-2

Editör

Demet Demeter

Dergiye Ulaşabileceğiniz

Adresler

Şişli: Ayışığı Ekin Sanat Derneği

Merkez Mah. Hasat Sok.

Sebil Apt. No:9 K:4

Taksim: Mephisto

Beşiktaş: Mephisto

Kadıköy: Aram Kitabevi / İmge

Kitabevi / Mephisto

İzmir: Yakın Kitabevi /

Kabuk Kitabevi (Alsancak)

Kapak Tasarımı

Sena Şat

Sayfa Düzeni

Ceyda Gedik

Yeni Dönem Yayıncılık

Basın Dağıtım Eğitim Hizmetleri

Tanıtım Org.Tic.Ltd. Şti.

Mecidiyeköy Mah.

Kervangeçmez Sok. No:14/4

Şişli/İstanbul

Tel-Fax: 0 (212) 533 32 57

Baskı

Alesta Ajans Basım Medya ve

Bilgi Teknolojileri San.Tic.Ltd.

Şti Davutpaşa Cad. Güven

İş Merkezi No:83 D Blok D.349

Topkapı - İST Tel: 0212 5012120

Sertifika No: 45526

Sitemizi
incelediniz mi?

İçindekiler

Çıkmın.....	3
Şimdi Kadınların Üslubuyla Konuşma Zamanı!.	4
Devrim Saati İşliyor!	9
Filistin Üzerine Röportaj.....	12
Dünya Kadın Konferansı Ortadoğu	
Koordinasyonu Açıklaması	15
Kadınlara Bir Mektup	17
Kız Okulları	19
Agrobay Eyleminden Bir Kadın İşçiyle Söyleşi.	21
Haber	28
Çaresizlik, Nasıl Anlatılır?	34
Kafamda Deli Sorular.....	39
Yollar, Kuşaklar Ve Kadınlar.....	46

İletişim

Sizin de söyleyecekleriniz var, biliyoruz. Bize üretimlerinizi ulaştırın, daha çok kadın sesimize ortak olsun.

gmail: dunyayabaskaldir@gmail.com

instagram: @dunyayabaskaldir

twitter: @DunyayaBskldr

facebook: Dünyaya Başkaldırıyoruz

web: dunyayabaskaldir.wixsite.com/kadin

çıkın

Merhaba sevgili okurlarımız,

Yeni sayımızla bir kez daha merhaba diyoruz size. Zaman su gibi akıp gidiyor, en son Tunus'ta gerçekleşen kadın konferansından sonra konuk olmuştuk evinize, işyerinize, okul sıranıza. Üzerinden çok zaman geçti. Yeni sayı hazırlıklarımızı yaparken deprem oldu. Bizler de sarsıldık herkes gibi. Hemen deprem bölgesine gittik. Enkazlarda çalıştık, depolarda çalıştık, kimi zaman bir kuşu çıkarmanın heyecanını yaşadık enkazdan kimi zaman ise yaşamını yitirmiş bedenleri bulmanın acısını. Bazen bir erzaktı paylaştığımız bazense bir ilaç, bir bebek bezi, bebek maması yetiştirme telaşına düştük.

Yıkılan şehirleri, o şehirlerdeki insanları, çaresizliği, çare olabilmeyi, paylaşmayı, yaratmayı, yaşatmayı deneyimledik hep birlikte.

Filistin'de her gün bombalar

patlarken, savaş gittikçe yayılırken bir yandan dünya halklarının sermayeye rağmen nasıl da Filistin halkıyla dayanışma içinde olduğunu gördük, görmeye devam ediyoruz.

Akbelen'den Agrobay'a mücadele eden kadınları taşıdık bu sayımıza, 25 Kasım'ın coşkusunu, depremin hüznü ve öfkesini, Filistin Halkının mücadelesini ve kadınların dayanışmasını.

Lenin'in ölümünün yüzüncü yılında Devrimin Saati işliyor diyerek Ekim devriminin kadınlarıyla konuk oluyoruz yaşamınıza.

Dedik ya yaşadığımız ve tanıklık ettiğimiz onca şeyden sonra elimiz kaleme gitmedi çoğu kez, hatta birçoğumuz hala anlatamıyor gördüklerini yaşadıklarını; ama yine de buradayız. Yazmak, anlatmak, paylaşmak ve birlikte çoğalmak için...

Şimdi Kadınların Üslubuyla Konuşma Zamanı!

DEVİRİMCİ ÜSLUP

Bir zamanlar, devrimin dili Almanca idi. Başka yerlerdeki emekçileri devrim mücadelesinde teşvik etmek ve cesaretlendirmek için, şimdi konuşmanın dili Almanca denirdi. Sonra, devrim dalgası, Batı'dan Doğu'ya Rusya'ya kaydı. Rusya'da 1905 Devrimi gerçekleşti. Devrimden sonra Rusya ve Avrupa'daki durumu değerlendiren Rosa Luxemburg, "Şimdi Rusça konuşma zamanı" der. Bu şekilde ifade edilmesine de, devrim kırklı yıllarda Doğu Avrupa'da, Çin'de zafere ulaşırken, 1 Ocak 1959'da Küba'da sonuca ulaştı. Yakın tarihte dünyanın birçok yerinde ayaklanma ve devrim patlak verdi. İlerlemekte olan yalnızca bir grup ülkede devrim değil, dünya devrimidir.

Bu süreçte başka bir gelişme, devrimci bir güç dünyayı sarstı: Ka-

dınların Özgürlük Hareketleri. Kadın hareketleri eyleme geçtikleri her yerde, kadınların özgürlük kavgası, tüm ezilen ve sömürülenlerin isyan ve devrim mücadelesi bir fırtına gibi esti. Kadınlar tüm ayaklanmalar ve devrimlerin en önünde yer aldılar. Çoğu kez de, dünya çapında devrimci dalgayı kendileri başlattı. İran'da, en ağır koşullarda -kadınlar için ise daha ağır olan- aylarca ayaklandılar. Diğer ezilenlerin de ayaklanmasına öncülük ettiler. Kadınlar eyleme geçtikleri her yerde, devrimci üslupla konuştular. Bu, her şeyin değişmesi demektir. Kadınlar devrimci üslupla konuştuğuna göre, her şey değişecek.

Gerçek kadın özgürlük hareketlerinin mücadele üslubu, eylem üslubu devrimcidir, özgürlükçüdür. Bu dünyayı değiştirme üslubudur. Bu, işçi sınıfının dünyayı değiştir-

me üslubudur. Şimdi kadınların üslubuyla konuşma zamanı.

MEYDAN OKUYAN ÜSLUP

Kadınlar toplumsal yaşamın her alanında, bu toplumla savaş halinde. Savaş açıktan açığa sürüyor. Yapılan şey bir meydan okumadır. Küçük burjuva çevreler, meydan okumayı emekçi sınıf temelinden ve devrimci amacından soyundurarak kime karşı, ne için söylendiği belli olmayan boş bir söze dönüştürüyorlar. Meydan okuma sadece bir düşünce, bir söz değil, pratik bir tavidir. Tereddütsüz bir savaştır. Sermaye egemenliğine, kapitalist sınıf düzenine karşı, temel devrimci amaçlara yönelik devrimci bir savaş. Bir siyasi örgüte, gerçek devrimci mücadeleye dayanmıyorsa, kurulu sosyal düzene meydan okumak anlamsız bir söze dönüşür.

Devrimci komünist kadın hareketi açısından meydan okuyan bir üslup pratikte yaşam bulan bir tavır alıştı. Çünkü, devrimci kadın hareketi, bunun sonuçlarını göz önünde tutarak davranıyor. Meydan okuyor, devrimci militan bir üslup, devrimci kadınların arasında yerleşmiş bir üsluptur.

KADINLARIN İÇİNDE NASIL BİR GÜÇ SAKLIDIR?

Kadınların kurtuluş ve haklar mücadelesi uzunca bir dönemi kaplıyor. Tüm bu süreç içinde, birçok hak elde edildi. Hiçbir gelişme kadınların gücünü tüketemedi. Yarın da ezilen cinsiyetin istekleri yönünde elde edilecek sonuçlar bu gücü tüketemeyecektir. Çünkü kadınların kurtuluşunu gerçekleştirecek toplumsal devrim, ileriye giden bir devrimdir. Çünkü, ka-

“Kadınlar kendi kurtuluşlarını kendileri gerçekleştirmelidir.”

dınların çoğunluğu ücretli çalışan kadınlardan oluşuyor; ücretli emekçiler, kendilerine dayanan hareketi tüketmez.

Emekçi kadınların mücadelesini daha derinlikli olarak tahlil ettiğimizde, dahi iyi anlarız ki, bu hareketin içinde bir güç saklıdır. Bu, dünyayı değiştirme gücüdür. Kadınların her ciddi isyanından, her ayaklanmasından sonra, ezilen cinsiyetin, emekçi kadınların içinde nasıl bir güç taşıdığına yeniden yeniden tanık oluyoruz.

Bu topraklarda kadınlar en ağır şartlarda, büyük baskı ve saldırı altında mücadele etti, ediyor, yarında edecektir. İran’da kadınların büyük ayaklanması kadınların kendi içinde nasıl bir güç taşıdığını bir kez daha gözlerimizin önüne serdi. Özgürleşme yolunda mücadelenin birçok biçimini ortaya koydular. Yarın sonuca ulaşmak için, mücadelenin başka biçimlerini geliştirecekleri çok net. Kadınların içindeki mücadele gücünü, etkin olarak isyan ve devrim açığa çıkarabilir. Bu gücü, en iyi şekilde kadınların eksiksiz ve tam kurtuluş uğruna mücadelesi harekete geçirebilir.

FİİLİ DURUM YARATILMASI

Kadınlar dönüp, egemen sınıfın ağzına ve egemen akla bakmadan, kendi bildikleri yolda, gerçek

kurtuluş yolunda hareket ediyorlar ve etmelidirler. Kadınların gerçek kurtuluşunun, bu toplum çerçevesinde çözülmeyeceğini söylemeye gerek bile yoktur. Kadınlar, kendi kurtuluşlarını kendileri gerçekleştir-melidir.

Kadın hareketi, toplumun değiştirilmesi hedefiyle, iktidarı ele geçirme görevini önüne koyar. İktidarla bağlantılı eylem gerçekleştirir. Tam da bu süreçte, eylemle, toplumda fiili bir durum yaratırlar. Eyleme dayalı fiili durumun yaratılması, ezilenlerin, egemenden ödün koparmasından farklıdır. Fiili durum ezilen ve sömürülenlerin, kendi istekleri doğrultusunda, kendi güçleriyle yarattıkları pratik durumdur. Dolayısıyla politik değeri yüksektir.

Kadınlar, toplumun kendilerine yönelik her yöndeki baskısına, şiddetine, saldırılarına karşı her yerde başkaldırıyorlar. Buna, her gün, çeşitli biçim ve çeşitli yollarla tanık oluyoruz. Milyonlarca kadın kendi yaşam tarzını kendi seçmesi yönünde uzun ve zorlu mücadelelerden geçti ve mücadelenin sonunda yeni, fiili bir durum yarattı. Kendi yaşam tarzı konusunda, kendi isteğince davranmada keskin bir tavır ortaya koydu. Toplumun, yaratılan yeni fiili durum karşısında eli-kolu bağlı. Toplumun, erkeklerin kadınlara yönelik baskı, saldırı,

“Özgürlük savaşına daha ileri bir noktadan devam ediyoruz.”

“Kadınların küresel başkaldırısı ve örgütlenmesi, dünyada kadınların özgürleşme mücadelesini çok güçlendirdi...”

şiddet ve katliamları artırması doğan durumu değiştirmeyecektir. Kadınlar eylemlerle yeni pratik durumlar yaratmaya devam edecektir. Mücadeleye dayalı, fiili (pratik) durum oluşmasının bilincinde olmak lazım. İşçi sınıfı ve tüm ezilenlerin eylemlerle, ayaklanmalarla yarattıkları fiili durumun daha yüksek hali, fiili iktidarın ele geçirilmesidir. Bu, bazı somut tarihsel ve politik durumlarda, ikili iktidardır.

Kadınlar, toplumun yarısını oluşturuyor. Bilinçli ve örgütlü olması halinde ve kadın kitlelerinin eylemle büyük bir güç olarak hareket etmesi mücadele sonucunda toplumda kendi istekleri yönünde her zaman fiili bir durum, yeni pratik bir durum yaratabilir.

Ama unutmamak gerekli ki, tüm bu gelişmeye rağmen, halen eski toplumun çerçevesinde hareket ediyoruz. Gerçek ve eksiksiz özgürlük için, eski toplumun zincirlerinin kırılması zorunludur.

TECRİT GERİLERDE KALDI
Kadın kurtuluş hareketinin tecrit içinde olduğu dönemler çok

gerilerde kaldı. Mücadele yürüttüğü ülkelerde etkin bir desteğe sahip olduğu gibi dünyadaki birçok kadın hareketiyle geniş bir dayanışma içinde. Olan şey, salt dayanışmanın çok ötesinde. Aynı ve ortak hedefler için, özel mülkiyet toplumuna karşı birlikte bir mücadele örülüyor. Her kadın örgütü, başka ülkelerin kadın örgütleriyle bilgi, deneyim paylaşımı yapıyor. Çıkan sonuçları, kendi mücadelesine uyguluyor. Tüm bunlar, kadın hareketinin gücüdür. Özgürlük savaşına daha ileri bir noktadan devam ediyoruz.

Kadın hareketleri dünya çapında örgütlü olarak hareket ediyor. Uluslararası ilişki, her ülkedeki kadın hareketini güçlendiriyor, mücadelesine itiş veriyor. Yakın dönemin tipik özelliklerinden biri, ezilen cinsiyetin küresel eylemleri örgütlemesidir. Kadınların küresel başkaldırısı ve örgütlenmesi, dünyada kadınların özgürleşme mücadelesini çok güçlendirdi ve bir bütün olarak ileri götürdü. Böylece, her yerde fiili durum yaratıldı. Kadınları denetleme ve baskı altında tutma araçları, pratikte etkisiz hale getirildi. Fiili durumun yaratılması, yani yeni pratik durum burjuva toplumu tam bir krize soktu.

Her ülkedeki kadın hareketi, toplumsal kurtuluş hedefiyle kapitalizme karşı savaşıırken, aynı zamanda bu büyük hedefle bağlantılı ola-

“Yeni bir ilişki kadınların özgürleşmesi önkoşuluna dayanır..”

“Kadınların toplumsal konumunu değiştirmeyen bir toplum, yeni bir toplum değil, yeni toplum adı altında eski toplumun ilişkilerini sürdürmüş olur.”

rak, kadınların özgürlüğü uğruna savaşıyor. Dünya çapında, emeğin kurtuluşu ve kadınların kurtuluşu için savaşan, büyük emekçilerin hareketinin bir parçasıdır. Emekçi hareketi, kadın ve erkek emekçilerden oluşuyor.

Kadın hareketi, kadınların bu toplumdaki toplumsal konumunu köklü olarak değiştirmek için savaşıırken, aynı zamanda, kadınların dünya genelindeki özgürlük savaşını vermiş oluyor. Ezilen cinsiyetin kurtuluşu dünya çapında bir savaş olduğunun bilinciyle hareket etmek ve bu mücadeleyi sosyalizm hedefinde birleştirmek, devrim ve özgürlük savaşçılarının yüksek politik bilincini ortaya koyuyor.

TÜM İNSAN İLİŞKİLERİNİN DEĞİŞMESİ

Sorun bugünkü özel mülkiyet toplumdur. Yeni bir gelecektir.

8· YAŞAM

Yeni bir yaşamdan söz edemeyiz, bu sorun çözülmeyen. Ama sorun, kendi içinde, çözümünü de taşıyor. Eski toplum, kendi karşısını, kendi içinde barındırıyor. Bize düşen tarihsel görev çözümü eylemlerimizle hızlandırmaktır. Konumuz bugünkü toplumdur. Fakat ezilen ve sömürülenler, onu yıkmakla yetinemezler. Eskiye yıkarken, yerine yeniyi mutlaka inşa etmeliyiz. İnsanlar bizimle birlikte hareket etmeye razı eden, yeni bir dünya amacıdır. Yeni bir toplumun örgütlenmesidir.

Yeni bir toplum, sosyalizm, tüm insan ilişkilerini tamamen değiştirmek zorundadır. Sosyalizm, yeni insan ilişkilerini yaratmadan varlık nedenini ortadan kaldırmış olur. Yeni insan ilişkilerinin başında kadınlarla erkeklerin ilişkisi gelir. Yeni bir ilişki kadınların özgürleşmesi ön koşuluna dayanır. Kadınların toplumsal konumunu değiştirmeyen bir toplum, yeni bir toplum değil, yeni toplum adı altında eski toplumun ilişkilerini sürdürmüş olur. Bu durumda, yeni toplumun eski toplumdan farkı kalmaz. Devrimci güçler eski toplumun yıkılmasını, tüm ilişkileri değiştirecek olan yeni toplumun kurulmasına kadar vardırımalıdır.

“Kadınlar için güvenli yaşam alanlarına gerek olmadığı toplumsal koşullar yaratmalıyız.”

“KADIN YAŞAM ALANLARI” DEĞİL KADINLARIN ÖZGÜRLEŞMESİ

Kadınlara yönelik şiddetin artması karşısında çeşitli kadın grupları, kadınları korumayı hedefleyen “çözüm” önerileri öne çıkarıyor. Bunlardan biri, “kadın yaşam alanları”dır. Öneri yeni değil. Karşımıza çeşitli adlarla çıkıyor. Daha önce önerilen “kadın kentleri” bununla aynı içeriktedir. “Kadın Yaşam Alanları” ivedi olarak, kadınları katliamdan kurtarmaya yönelik bir önlem olarak sunulsa da, birkaç yıllık deneyim, kadın koruma yerlerinin kadına şiddeti önleyemediğini net biçimde gözlerin önüne serdi. Milyonlarca kadın yaşamın her alanında, şiddete uğruyor. Buna kestirme bir çözüm getirilemez. Toplumun kendisini değiştirmek için zorlu zahmetli, uzun süreli ve sancılı bir mücadeleyi göze alamayanlar, toplum çerçevesinde çözüm arayışında. Getirilen çözüm sorunun çözümü değil, sorunun etrafında dolaşmadır. İvedi, yaşamsal, köklü çözüm, kadınların daha büyük kitleler halinde, özgürleşme mücadelesine katılmasıdır. Kadınlar, özgürleşme mücadelesinden uzaklaştırılarak, yeni bir yaşam, insanca bir yaşama kavuşamaz. Kadınlar için güvenli yaşam alanlarına gerek olmadığı yeni toplumsal koşullar yaratmalıyız. Kadınlara şiddetin toplumsal kaynağını, yani eski toplumu kökünden söküp atmamız. Sosyalizm tarihi, yeni toplumda, kadınların isteklerini, yeni bir yaşama kavuşacaklarını gösterdi.

Devrimin Saati İşliyor!

~~~~~  
Sena Demir  
~~~~~

2004 yılında genç bir İranlı kadın; "... annemin neden 'Şu İslam Cumhuriyeti dediğiniz şey kesinlikle nedir?' diye sormadığını merak etmekten kendimi alamıyorum. Neden, '...bize verdiğiniz sözlerin güvencesi ne' diye sormadığını. Her zaman (tekrar tekrar) karşılaştığım cevap şu: "Anne-babalarımızın kesinlikle emin oldukları tek şey, Şah'ı istemedikleriydi. Hepsi bu." di-yordu. (Biz İran'ız, Derleyen: Nasrin Alavi)

"Hepsi" Şah'ın devrilmesi için-di ama yerine ne geleceği, "kesinlikle ne olduğu" sorusunun yarım bırakılmış (ya da hatalı, eksik alın-mış) olmasının yeni nesillerce kabul edilemezliğini görürüz sözlerde... Yeni bir devrim ihtiyacını hayat-larından çıkarıyorlar ve "gündelik yaşamın uçurumu"nda birbirlerine ezilenlerin devrim hakkını kullan-

ma cesaretini veriyorlar. Bir tekrar değil onlarınki, önceki hareketi ve bilinci aşıyorlar. Daha büyük bir cesaret, kararlılık ve daha kavrayışlı bir bilinç göstermeleri gerektiğinin farkındalar.

1999'daki büyük "öğrenci ayaklanmasında" reform taleple-riyle devrim sözleri yanyanaydı ve 2000'ler boyunca bu durum kıs-men böyle devam etti. Ama bir kez devrim nesnel, toplumsal koşullar tarafından ortaya çıkmıştı ve artık önüne geçilemez bir talep olarak yeni nesillerin, emekçilerin arasında güçlenişini sürdürdü. Her isyan, ayaklanmada kitleler mücadele yeteneğini ve bilinçlerini geliştirir-ken, harekete düşürülmek istenen "emperyalist kompto" gölgesiyle de uğraştılar. Faşist molla iktidarının çürümüşlüğü'nün, yolsuzluğunun, satafatının, baskısının, gericiliğinin

hiçbir çuvala sığmayışı ve bunun kitlelerde uyandırdığı öfke, devrimci kalkışmaların meşruluğuna daha geniş yığınların katılmasını sağladı. Özcesi, İran'da uzun süredir süreç, bir protestoyla, birkaç güne yayılan öfkeli gençlik isyanıyla kalmıyor, araları giderek sıklaşan ayaklanmalar biçiminde sürüyor.

Bugünkü isyan-ayaklanma dalgası için çoğu insan, kadınların isyanı adını veriyor. Ki bu, hiç de yanlış değil. Kadınların ısrarlı, cesaretli çıkışı, başı çekiyor olmaları bu adlandırmayı hak ediyor doğrusu... İsyancı kadınlar meseleyi "türban" olarak koymayacak kadar politikler. Eksiksiz ve tam bir özgürlük gereksinimi için de — "kesinlikle ne olduğu" ve "güvencesi" ancak kendilerinin de doğrudan dolayimsız yol aldığı halk iktidarı olan — toplumsal kurtuluş mücadelesinin en önemli toplumsal gücü olarak sahnedeki, isyancı kadınların içinde buldukları bilinç, devrimci-sosyalist bir politik bilinç bakımından eksiklikleri olsa dahi, o liberal soslu özgürlükçülerden kat be kat ilerler. O nedenle, kesintiye uğratarak ellerinden alınan '79 Devrimini aşan yeni bir toplumsal devrimin saati kadınlar, gençler, emekçiler tarafından işletilmektedir.

1979'da Humeyni ve şürekası gericiликlerini sokakların talepleriyle

örtüleyerek devrime ortak olmaya çalışmışlar ve çaldıkları devrimi sermaye sınıfı için yeniden güvenli hale getirmenin çabasıyla 7 Mart 1979'da "örtünme zorunluluğu" ile birlikte bir dizi baskı ve zoru yürürlüğe sokmuşlardı. Sokaklardan kadınları çekmenin yasal terör ve baskı yolunu açmışlardı. Bu tarihten itibaren devrimin en dinamik fakat ne yazık ki, toplumun gözden çıkarmada en zayıf kesimi kadınlar üzerinde bir kıyım başlatarak, kitle-

leri, karşı-devrime teslim olmaya itmişlerdi. Kadınlar buna teslim olmamak için direndi, mücadele etti fakat "dinsel özgürlük" ve "Şah rejiminin" devrilmiş olmasının yeterliliği içinde toplumun bir kesimi ya evlerine çekildi ya yeni iktidara militan oldu ya da diğer kesimi kadınlarla aynı kaderi paylaştı.

"Şah rejiminin" devrilmesi etrafında toplanan, özgürlüğü için dövüşmenin onurunu, gücünü elinde tutan kadınları sokaktan çekmek için, tarihte eşine az rastlanır bir kıyım ve baskı, molalar tarafından uzun yıllar sürdürüldü. "İslam Cumhuriyeti"ne karşı suç işledikleri gerekçesiyle idam edilecek olan "cennet kapıları"nın kapatıldığına emin olmak isteyecek kadar "ince" pervasız şiddetin yanında, sokak başlarında, "ellerinde kanlı satırlar" jiletlerle ruj sürmüş kadınların dudaklarına "cerrahi

"...İsyan, bugün, tepeden tırnağa silahlandırılmış örgütlü zoru (devlet) karşısına alacak kadar derin ve çaplıdır."

müdahale" yapıldı. Kadınların her davranışından "İslam Cumhuriyetine karşı suç" çıkararak faşist molla iktidarı, 79-89 arası milyonlarca kadını her biçimde cezalandırırken, binlercesini de idam etti. 1980'lerde idam edilen 30 bin (otuz bin) siyasi tutsağın %12'si kadındı. İşsiz yığınlardan (lümpen) oluşturulan "islami milis birlikleri" sokaklarda, kapı önlerinde, okullarda, fabrikalarda "islam cumhuriyeti"nin her türlü karşıtlarını ezmek için çalışıyordu. Kadınların giyim ve davranışlarının islama uygun olup olmadığını denetlemek ve cezalandırılmalarını sağlamak da onların işi olmuştu. Ve bu iş hala devam ediyor. Ancak mücadelelerle geçen bu sürede kadınlar özgürlüğü simgesel şeylerde değil, daha derinlerde arıyor ve istiyor. Bu nedenle isyan, bugün, tepeden tırnağa silahlandırılmış örgütlü zoru (devlet) karşısına alacak kadar derin ve çaplıdır.

Bugün kadınların isyanını küçümseyen, gözden düşürmeye çalışanlar, "aslında artık saçlarını serbest örtüyorlar, makyajlarını yapıyorlar" diyerek bunda "emperyalist komplo", "provakasyon" arayanlar yalnız aramak değil, aynı zamanda kadınların toplumsal kurtuluşlarını istemeyen gericilerdir. Bu bir reform talebi, hareketi değil, devrim hareketidir. Eminiz İran sokaklarında k. burjuva liberaller, orta yolcular, reformistler, hatta

emperyalistlerce desteklenenler de vardır. Dün mollaların yaptığını bugün onlar yapma arzusuyla bir kez daha sermaye sınıfının hem içerde, hem dışarda paçasını (iktidarını) kurtarmak için nice uğraş içindedirler. Fakat devrimci mücadelenin her anı, işte böyle görünen ve görünmeyen (sahtekar demokratlar!) sınıf düşmanları ile savaşım doludur. İsyancı İranlı kadınlar "provakasyona gelmemek" ya da "komplo"ya alet olmamak adına sessizliği, eylemsizliği tercih etmeyecek denli devrimci düşünüyorlar. Ve "görünmeyen" sahtekarlar ordusunu alt edebilme-

nin yolu da ancak sosyalist-devrimci sınıf bilinciyle mümkündür. Devrimci bilinç, devrimci mücadele içinde kazanılır ve kadınlar tüm engellere rağmen bu yolda ilerliyor.

İranlı kadınların isyanına, başkaldıran dünya kadınları karşılık veriyor, mücadeleyi omuzluyor. İranlı kadınlar

cesaret veriyor; faşizme ve her türlü gericiliğe, sömürüye, zulme başkaldırma cesareti ve kaçınılmazlığı... İranlı kadınlar, umut veriyor... Umudun yaratıcısı dövüşen, baş eğmeyen insandır. Böyle bir umudun zerresini taşıyamaz, veremez kapitalist liberaller... İnsanlar kapitalizmi ve faşizmi yenebileceğini düşünüyor. Bu isyan, sönmülense dahi bu düşünce kök salmaya devam edecektir kadınlar, emekçiler gençler arasında...

Devrimin saati işliyor!

"Devrimci bilinç, devrimci mücadele içinde kazanılır ve kadınlar tüm engellere rağmen bu yolda ilerliyor."

Filistin Üzerine Röportaj

Bu röportaj Kadınlar Birlikte Güçlü adına Delal'in Ekmek ve Gül ve Evrensel Gazetesine verdiği Filistin üzerine röportajdır.

Filistin toprakları 75 yılı aşkın bir zamandır Siyonist İsrail tarafından işgal altında tutuluyor. Ancak son süreci değerlendirirken öncelikle Aksa Tufanı'nın başlaması ve Filistinli savaşçıların başlattığı saldırıları değerlendirmek gerek.

7 Ekim'de başlayan Aksa Tufanı, Filistin direniş örgütlerinin başlattığı bir tufan. Tufanın ilk günlerinden itibaren özellikle burjuva basının propaganda malzemeleriyle, salt Hamas'ın başlattığı bir saldırı gibi gösterilmeye çalışılsa da FHKC, FKÖ, FDHKC, El Fetih gibi sol örgütler de var bu tufanda. Aksa Tufanının Hamas gericiliği üzerinden değerlendirilmesi, Filistin halkının meşru direnişinin terörize edilmesine zemin hazırlayarak siyonizmin yıllardır süren işgal ve savaşlarını

görünmezleştiriyor. El Aksa Tufanı Operasyonunu yöneten, 14 örgütün içerisinde yer aldığı "Gazze Ortak Operasyon Odası".

Günlerdir yoğun bir bombardıman altında olan Gazze'de kelimenin tam anlamıyla bir katliam yaşanıyor. İşgalcilerin, tüm dünyanın gözü önünde savaş hukukunu da yok sayarak hastaneleri, sivil yerleşim merkezlerini bombaladığı, kullanımı yasak olan silahları kullandığı bu savaşla birlikte, 7 Ekim saldırısının ardında Siyonist İsrail'in, Filistin halkını açıklıkla susuzlukla, yıkımla yok etme tehdidi gibi gerçekler de var.

Filistin halkına ölümden başka bir şeyi reva görmeyen İsrail, saldırılara devam edeceğini açıkça ilan etti, ediyor. Bu zamana dek Filistin'de katledilenlerin büyük çoğunluğu kadınlar ve çocuklar. Biz kadınlar, emperyalizmden aldığı güçle Gazze'yi haritadan silene dek bombardımana devam edeceğini söyleyen bu faşizmi tanıyoruz. Savaş sırasında en başta

kadına yönelik suçların artmasının, kadınların bedenlerinin teşhir edilmesinin, kadın bedeni üzerinden bir savaş politikası sürdürülmesinin getirdiği acıları, kendi yaşamımızdan biliyoruz.

Devasa bir açık hava hapis-hanesinde on yıllardır işgal altında yaşamaya mecbur bırakılmış Filistin halkının, işgalci İsrail'e yönelik özgürlük mücadelesi, ezilen halkların mücadelesidir. Yaşadığı sokaklarda özgür adımlarla yürümek için direnişe geçen kadınların, bizlerin mücadelesi.

Tam da bu nedenle ilk günden itibaren Kadınlar Birlikte Güçlü olarak direnen Filistin halkının,

Filistinli kadınların yanındayız dedik. Çünkü biliyoruz, emperyalist devletler, ikiye bölünmüş kınama mesajları paylaşırsa da İsrail Siyonizmi ile ilişkilere devam ediyorlar. Yalnızca katliama sessiz kalarak değil, kadın

özgürlük mücadelesi veren Filistinli kadınları engelleyerek de bu suça destek oluyorlar. Geçtiğimiz günlerde Filistin Kadınlar Birliği başkanı Dr. Mariam Abu Daqqa, bir kadın konferansı için gittiği Marsilya'da tutuklandı ve sınır dışı edilmek isteniyor. Fransa'nın ve diğer emperyalist devletlerin, Filistin halkıyla dayanışma eylemlerini yasakladığı bu süreçte söz söyleyen kadınları da engellemesi, açıkça İsrail Siyonizmini desteklediklerini gösteriyor aslında. Aynı biçimde kınamadan öteye gitmeyen adımlarıyla Türkiye de İsrail ile ticari ve diplomatik ilişkilerine devam ediyor.

Dünyanın her yerinde halkların Filistin mücadelesini desteklediği, sokaklara çıktığı bu süreçte devletlerin bu ikiye bölünmüş politikalarla İsrail'e destek olduklarını görüyoruz. Halkların Filistin mücadelesine verdiği desteğin yanında görüyoruz ki siyonist Netanyahu hükümeti başta olmak üzere, uzun tarihi boyunca işgal ve savaştan beslenmiş Siyonist İsrail devletine karşı mücadele eden İsrail halkı da bombardımanın durması için yürüyüşler, eylemler yapıyor.

İsrail, bir yanı sıra desteğini aldığı medya araçları ve geniş propaganda ağlarıyla kendisini demokratik, özgürlükçü gösterirken diğer yandan bir halka ekranlarda hakaretler yağdırarak kadın bedeninin teşhiri üzerinden savaş yürütüyor.

Biz kadınlar yaşamak istiyoruz ama özgür yaşamak istiyoruz. Topraklarımızın işgal edilmediği, açlık ve susuzlukla tehdit edilmediğimiz,

dilimizin, kimliğimizin yok sayılmadığı bir toplumda özgür yaşama isteğimiz, bizleri Filistinli kadınların özgürlüğüyle birleştiriyor. Bu mücadele enternasyonal bir mücadele. Kürt halkına yönelik savaşın devam ettiği, Rojava'nın bombalandığı bugünlerde Kürt kadınların özgürlüğü de Filistinli kadınların özgürlüğü de dünyanın her yerinde erkek egemenliğine karşı mücadele eden kadınların özgürlüğü demek. Bu nedenle mücadelemiz, dayanışma eylemlerinin de ötesinde, birbiriyle iç içe geçmiş birleşik kadın özgürlüğü mücadelesi.

Bizler, Filistinli kadınların yanındayız ve dünyanın birçok yerinde

“Biz kadınlar yaşamak istiyoruz ama özgür yaşamak istiyoruz.”

dayanışma eylemleriyle, yürüyüşlerle hükümetlere baskı kurarak Filistin halkının mücadelesini yükselten halklarla birlikte söylüyoruz; İsrail ile ticari, askeri, diplomatik bütün ilişkiler kesilmeli. Bombardıman derhal durdurulmalı ve Gazze üzerinde kurulan abluka kaldırılmalı. Filistin halkı, on yıllardır kendi topraklarında mülteci gibi yaşamaya mecbur bırakılıyor. İlk aşamada bombardıman durdurulduktan sonra Filistin topraklarının işgaline son verilmeli ve evlerinden, yaşam alanlarından sürgün edilen Filistinlilere geri dönüş hakkı sağlanmalı.

Başta Türkiyeli kadınlar olmak üzere savaşın ve kıyımın iki ucunda yaşam mücadelesi veren Filistinli ve İsraili kadınlar,

Kürt kadınlar, Ezidi kadınlar, dünyanın neresinde olursa olsun erkek egemenliğine, işgale, emperyalist savaşlara karşı ortak mücadeleyi ve dayanışmayı büyütüyor.

Birbirimizden aldığımız bu güçle, enternasyonal kadın özgürlük mücadelesini yükseltiyor,

Filistin halkının yanında olduğumuzu tekrarlıyoruz.

Dünya Kadın Konferansı Ortadoğu Koordinasyonu Açıklaması

Kamuoyuna açıklama,

Bizler, Dünya Kadın Konferansı (WWC) Orta Doğu Koordinasyonu olarak, Fransa'nın en yüksek yargı organı olan Danıştay'ın 8 Kasım 2023 Çarşamba günü aldığı, Filistinli devrimci Dr. Meryem Abu Daqqa'nın ihraç edilmesini onaylayan kararını kınıyoruz. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin önde gelen Filistinli aktivisti ve koordinasyonumuzun bir üyesi olan Dünya Kadınlar Konferansı (WWC) Orta Doğu Koordinatörü Dr. Meryem Ebu Daqqa hakkında, böylece Paris İdare Mahkemesi'nin kararını iptal ederek İçişleri Bakanlığı'nın sınır dışı etme kararını askıya aldı; bu kararın haksız bir karar olduğunu, adalet ve hakkaniyetle hiçbir bağlantısı olmadığını söylüyoruz. Dr. Meryem Ebu Daqqa, 7 Ekim'den önce, öncelikle Filistinli kadınların,

ikinci olarak bölgedeki tüm kadınların seslerini yükseltmeyi amaçlayan çeşitli faaliyetler gerçekleştirmek ve BM'nin çalışmaları kapsamında toplantılar yapmak üzere Fransa'ya gitmişti. Meryem aynı zamanda Dünya Kadınlar Konferansı WWC Orta Doğu Koordinasyonunda bulunana mücadele arkadaşımızdır. Faaliyet gösterdiği dönemde 7 Ekim olayları başladı ve o günden bugüne Siyonist varlığın önce Gazze halkına, sonra Filistin halkına saldırarak yeşil ve kuru toprakları nasıl yaktığına tanık olduk. Başta kadınları ve çocukları, genel olarak ise tüm silahsız sivilleri hedef alarak savaş suçu ve insanlığa karşı suç niteliğindeki ihlallerin işleniyor.

Bu doğrultuda biz de Dünya Kadın Konferansı (WWC) Orta Doğu Koordinasyonu olarak üyemiz Dr. Meryem Ebu Daqqa, Siyonist olu-

şunun işgal ve imha politikalarını destekleyen, onu saldırganlığından ve insanlığı utandıran suçlarından caydırmaya katkıda bulunmayan gayri meşru bir siyasi karardır ve bu karar, onları rahatsız eden bir leke olmaya devam edecektir. Bunun sorumluları ve bu işin içindekiler ve onların işbirlikçileri emperyalist güçlerdir, çünkü bu, hiçbir anlamı olmayan, caydırıcı, hiçbir kural, standart, yasa tanımayan çılgın bir savaştır.

Bu vesileyle, bir yandan Filistin halkının yiğitliğini ve kararlılığını selamlıyor, diğer yandan da Filistin halkını köklerinden sökmek amacıyla yürütülen soykırım ve zorla yerinden etme savaşını en güçlü ifadelerle kınıyoruz. Bu konunun önce-likle kadınları, tüm kadınları, kadın hareketlerinde, uluslararası ve insani güçlerde çalışan kadınları ilgilendiren bir konu olduğunu görüyoruz. Gazze halkına yönelik ablukanın kaldırılmasını, insani yardımların hiçbir engelle karşılaşmadan girişine izin verilmesini, Gazze'de acil ateşkes için baskı yapılmasını, Siyonist oluşumla askeri, diplomatik ve ekonomik ilişkilerin kesilmesini talep ediyoruz. Filistin halkının sesinin duyulmasını, onlara acil koruma sağlanmasını

ve haklı davalarına kendi özgür iradeleriyle kendi kaderlerini tayin etme hakkının tanınmasını istiyoruz. Ayrıca tüm kadın hareketlerini ve demokratik güçleri Filistin halkı ve Filistinli kadınlarla dayanışma içinde olmaya çağırıyoruz. Barış daha fazla

kan dökülmesinden gelmez; güvenlik de yerinden edilmeden, öldürmeden, yıkımdan ve altyapının hedef alınmasından gelmez.

Son olarak koordinasyon üyemiz Dr. Meryem Ebu Daqqa ise Mısır'ın başkenti Kahire'de güvende ve iyi durumda olmasından mutluyuz ve onun genel olarak ezilen kadınların sesini ve toplumun sesi- ni temsil etmeye devam edeceğinden emin ve umutluyuz. Filistin halkının ve özellikle Filistinli kadınların...

“Filistin halkının sesinin duyulmasını, onlara acil koruma sağlanmasını ve haklı davalarına kendi özgür iradeleriyle kendi kaderlerini tayin etme hakkı tanınmasını istiyoruz.”

Yaşasın Filistin direnişi!
Yaşasın Filistinli kadınların direnişi!
Yaşasın Filistin halkı ve tüm mazlum halklarla küresel dayanışma!
Yaşasın uluslararası dayanışma!

*Dünya Kadınlar Konferansı WWC
Orta Doğu Koordinasyonu
11 Kasım 2023*

Kadınlara Bir Mektup

~~~~~  
Sena Demir  
~~~~~

Nice kadınla buluştu hayatım...

Sanırsın ki, geceye yatıya gelmiş, sabah bir telaşla çıkmış da unutuvermişlerdi eşyalarını... yı-kayıp kuruttum, dallarıma astım... Ölümsüz anılar sunup denize dönen kadınlardı onlar... Kalbim ağzına kadar dolu...

Nice kadınla buluştu hayatım...

Adeta her şeyin başlangıcı ve yolun kendisi olarak çıkmışlardı karşıma... kucaklaştık, belki de hiç tanışmadan... Dünyada ne aydınlık insanlar varmış, diye çarptı kalbim... Sevinci ve özgürlüğü, cesareti ve aklı bölüştüler benimle... yürüdüm onlarla....

Nice kadınla buluştu hayatım...

Hırpalanmış hayatlarında bir yer açtılar bana... yaralarına dokundum, öfkem bilendi de büyüdüm... Affedecek bir şey bırakmamıştı

“barbar”.

Nice kadınla buluştu hayatım...

Kimileri var ki, daha dün boy-numdayken gözyaşları nasıl gittiler arkalarına bakmadan... Meğer gözler, sözler, hatta hatıralar da kandırabili-yormuş... Dalımdan düşen yaprak da olsalar, çekmecemde tuttum onların unuttuğu gülüşlerini....

Nice kadınla buluştu hayatım...

Kimileriyle tanışıklık kitaplar-dandı... aramdaki bağ kitabı değil-di...

Kim Kollantay'ın bazen bir oda dolusu maçonun alaycı bakışları, iğneli fısıltılarına meydan okuma-sından, sarsılmadan duruşundan etkilenmez ki...

“Beyler dedikodu için mi, devrim için mi toplandınız?”

“İkiyüzlü erdemlerle uğraşacak lüksüm yok benim!...”

“Alışın bana, çünkü girdiğiniz yol maçoğunun da yenilgisi için!”

Böyle şeyler demiş midir, iğneli sözlere üzülmüş müdür, bilmiyorum... ama en iyi yanıtı Birçok Hayat Yaşayarak verdiğini ve bu birçok hayatta komünist olarak bütün salvoların üstesinden geldiğini biliyorum.

Ya Rosa... Kim Rosa'nın o çok zengin duygularına, düşünce verimliliğine, devrimci pratiğine hayran kalmamıştır... Yalnız aşkta tutkulu

değil, kavgasını da tutkuyla vermiştir. Yaşamın en zor anında bile birden bire içine dolan sevinç, aramızdaki bağı anlatır, öylesine tanıdık...

Sayırsız nice kadını burada sıralamak mümkün değil ancak aramızdaki bağ geçmiş-bugün ilişkisi değildir... gelecektir bizim bağımız...

Anadolu kadınları dallara yazmalarını, eteklerinin uçlarını bağlar. Birbirini tanımayan bu kadınları ağaçlar tanır, ağaçlarda dilekleri sallanır.

Ömrümü böyle bir ağaca benzetebilirim belki de... Nice kadın hayatıma özlemleri, dilekleri, düşleri, kavgasıyla anlam ve güç katarken... aslında hepimiz asiliği ve cesareti giyinmiş hallerimizle ayrı ömürleri değilde bir ömrü ortaklaşa yaşamaya gelmişizdir... ve asıl bu hayattır o çok dallı ağaç olan... özünde ömürlerimiz dolandır... Portakal Ağacında Oturan

Kadın'lar gibi... Yalnız İzta da biziz, Lavinya'da...

Ölümsüz kadınlarla, özgürlük tutkusunu, mücadelesini ömrü yapmaya gelen kadınların ortaklaşa büyüttüğü çok dallı ağaç da biziz...

Dallarımızdan umutlar, sevinçler, özlemler, aşklar, hüznler, isyanlar, dilekler sallanır... Ancak hiçbir özlem ve dileğimizi tanrıların merhametine bırakmamakla tanınır ve ayrılırız Anadolu'nun dilek ağaçlarından...

“Ölümsüz kadınlarla, özgürlük tutkusunu, mücadelesini ömrü yapmaya gelen kadınların ortaklaşa büyüttüğü çok dallı ağaç da biziz”

Fırtınanın şiddeti altında, uzayan kış günlerinin vurduğu dallar kırılıp gitse de, hiçbir güç, özünde ömürlerimizin dolandığı ve birbirine gelecekle bağlanmış bu çok dallı ağacı yerinden sökemez, çünkü toprak da biziz...

Hayatın, kavganın öznesi ve nesnesi yoksul, emekçi, devrimci kadınlarız....

Bütün yol arkadaşlarım, bilhassa uzun yol arkadaşlarım; nice zorluğu, hayali, acıyı, umudu ve sevinci, düşünceyi ve eylemi paylaştığımız, birlikte yarattığımız yol arkadaşlarım, sonsuz sevgi size... Varlığımız ne güzel... ömrünüz ne güzel... Düşümüz, gelecek eylemimiz ne güzel...

Bu ömür için teşekkürler...

Ağustos '23

Kız Okulları

Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin, katıldığı canlı yayında kız çocuklarını okula göndermeyen ailelerin, “Ben çocuğumu erkeklerle aynı okula göndermek istemiyorum” dediğini iddia etti. Tekin, “Şimdi benim Milli Eğitim olarak birincil hedefim ne? Kız çocuklarının okulaşmasını sağlamaktır. O zaman veliyi ikna etmek için biz, gerekirse kız okulları da açabilmeliyiz, veli isterse çocuğunu kız okullarına gönderebilmeli, isterse erkeklerin gittiği okullara gönderebilmeli” dedi. Bu açıklama ile bir kez daha kadınların toplumsal yaşamdan yalıtılması gündeme geldi. Milli Eğitim Temel Kanunu’nda karma eğitimin esas olduğu düzenlenmiş olsa da maddenin hemen devamında buna ilişkin istisnalardan bahsedildiğinden, bu projenin

“meşru”luğu bakımından bir sorun yok. Ancak Türkiye’de dinci faşizmin kadın düşmanı politikaları, neredeyse her gün karşımıza çıkan katil koruyucu yargısı ile kadınların doğrudan yaşamlarına dönük saldırıları, dillerinden düşürmedikleri kadın düşmanı sözleri ile İstanbul sözleşmesinin iptali ile sabitken, kız okulları kurma çabasının gerçek nedenlerini görmemek imkansız.

Dinci faşist iktidarın toplumdaki muhafazakar yaşam tarzını, cinsiyetçi zihniyeti ve uygulamaları ortadan kaldırmak bir yana, bunu beslediğini ve buradan beslendiğini biz kadınlar çok uzun zamandır biliyoruz.

Dinci faşist iktidarın bakanları, vekilleri birçok kez kürsüde kadına bakış açılarını açıkça dile

“Kadınların şiddete uğramasının, taciz edilmesinin, katledilmesinin önüne geçmenin yolu kadınları/ kız çocuklarını toplumsal hayattan dışlamak olamaz.”

getirdi. Kadınların kahkahalarından giyim tarzına, kaç çocuk yapacaklarından eve saat kaçta gireceklerine, eğitimde ayrımcı ve gerici politikaları her fırsatta yaşama geçirmeye çalışarak kadınları toplumsal yaşamdan silmeye çalıştığına, cinsiyetçi ders müfredatlarına aşınayız. Daha önce pembe taksi, kadınlara özel otobüs seferleri, kadın üniversiteleri gibi projeler de gündeme gelmişti.

İktidar uzun süredir üniversitelerden ilk okullara kadar tüm eğitim kurumlarını kendi ideolojisinin merkezi haline getirmek için hamleler yapıyor. Kız okullarında toplum yararına eğitim vermekten çok, yaratmaya çalıştıkları toplum içindeki kadına bakış açısının temellerini oluşturmak ve kız çocuklarını toplumdaki yalıtılmak birincil amaç olacaktır.

Kız okulları projesi dinci gerici iktidarın toplumu muhafazakarlaştırma adımlarından sadece bir tanesidir. Aileyi öne çıkararak kut-sallaştırarak, LGBTİ+lara her fırsatta saldıran, kadınları yok sayan, tacize, tecavüze karşı önlem diyerek kadınları toplumsal alandan soyutlayarak koruma sağladığını savunan devlet kız okulları söylemi ile toplumun nabzını yoklamaktadır. Kadınların şiddete uğramasının, taciz edilmesinin, katledilmesinin önüne geçmenin yolu kadınları/ kız çocuklarını toplumsal hayattan dışlamak olamaz.

Kaldı ki MEB verilerinde asıl dikkat çeken nokta hem kız hem de erkek öğrencilerin okullaşma oranlarının gerilemiş olmasıdır. TÜİK'in nisan ayında açıkladığı verilere göre, 15-17 yaş grubundaki çocukların işgücüne katılma oranı 2022'de % 18,7 oldu. Bir önceki yıl bu oran % 16,4'tü. Çalışmak zorunda bırakılan 15 yaş altı çocuklar da eklenince çocuk işçi sayısının 2 milyondan fazla olduğu tahmin ediliyor. Üstelik çocuk işçilerin büyük çoğunluğu da erkek çocuk.

Bu veriler bize çocukların okullara gitmeme sebebinin karma eğitim değil, ekonomik sebepler olduğunu açıkça ortaya koyuyor.

Devletin yükümlülüğü; çocuk işçiliği ortadan kaldırmak, eğitimi ücretsiz ve her çocuk için ulaşılabilir kılmak için, yaptığı ise, yarattığı yapay gündemlerle gerici yaşam tarzını topluma kabul ettirmenin araçlarını yaratmak oluyor.

Agrobay Eyleminden Bir Kadın İşçiyle Söyleşi

- Öncelikle sormak istediğim 80 günü aşkın bir süredir hakkınız için mücadele ediyorsunuz. Bu süreçte, en başından itibaren neler yaşadınız?

- Çok zorluklar yaşadık. Yani kolluk kuvvetleri genellikle hep önümüzde durdu. Her zaman kolluk kuvvetleriyle karşılaşıyoruz. Mesela dün toplandık sendika başkanlarımızla, oturup bir çay içelim dedik. Yine geldi polis. Yine onlar çıktı, onlar müdahale etti. Nereye gidersek adım adım izlendik. Yani çok zor süreçler...

-Bu, aynı zamanda; direnişin içerisinden bağımsız, bireysel olarak kendi hayatlarınıza devam ettiğinizde, dostlarınızla, sizi destekleyen insanlarla, kadınlarla ya da başka insanlarla yan yana geldiğinizde de süren bir baskı olduğu mu demek?

-Evet baskıdır. Sürekli jandarmayla polisle karşı karşıya geliyoruz. Dışardan gelen destekçilerimiz dahil gözaltına alındı, işçiler, sendika başkanları. Ayrıca ben sendika yöneticisiyim.

-Hangi sendikanın yöneticisi-siniz?

-Tarım Sen. İşçilerden altı kişi bizden.

-Bunun dışında çalışma koşullarının kötü olması işçilerin birçok sağlık sorununa sebep oluyor. Mektubunuzda da yer vermiştiniz. Kimyasal ilaçları yapması gereken firmalara yaptırmayıp sizlere yaptırıldığını belirtmişsiniz. Bundan dolayı karaciğer enzimlerinizde bozulma olması. Bir kadın arkadaşınızın bundan dolayı astım ya da benzeri bir hastalığa yakalandığını sonrasında

*“...kadın işçiler için
mobbing,
güvencesizlik ve
kötü koşullarda
çalışmanın yanın-
da kadın bir işçi
olmanın zorlukları
neler?”*

işinden olduğunu; bunlarla ilgili ne söyleyeceksiniz?

-6 yıldır orada çalışıyordum. Seraya girerken hiçbir sorunum, hiçbir sıkıntım yoktu. Seraya girdim, sürekli ağır kaldırmaktan boynumda 3 tane fitik oluştu. 2 tane de belimde fitik oluştu. Ve 2 yıldan beri de astım hastası oldum. Dün tekrar iş başvurumu yaptım. Doktor sağlık raporunda serada çalışamazsın çünkü astımın var dedi. Hiçbir yere giremiyorum. Bu kod 46 engelliyor. Bizim karşımıza çıkıyor. Astım hastalığı hep raporda karşıma çıkıyor. Yani iş bulmakta çok zorlanıyorum. Zor bir süreç.

İlaç atıyorduk sürekli biz. Örüncek ilacı oluyor. Ben bir sera elemanıydım. 5 metre yükseklikte domates var, onları iplere doluyordum. Sürekli onlara böcek geliyor. Onlara sürekli ilaç sıkıyordum. Bu ilaçlardan dolayı... Koruyucu maske yok, eldiven verilmiyor. Hiçbir önlem olmadığı için o ilaçlar direkt vücuduma işliyordu. Bu yüzden ben astım oldum. Kaç kere kriz geçirdim, bayıldım. Ama hiç bir işverene bir yaptırım uygulanmadı. Akşamüstü öksüre öksüre o halde eşim hastaneye götürüyordu. Makineye bağlanı-

yordum. Hava veriyorlardı. Hatta eve dahi makine alman gerekiyor dedi doktorlar.

Şimdi yine aynı. Hava kullanıyorum. Alerji hapı kullanıyorum. Hep bunlar Argobay'da, serada oldu.

-Çok geçmiş olsun. Bunun dışında omurga kemiği kırılan, sonrasında kol çatlaması olan kadın işçiler var. Bunlarda şöyle bir şey okudum. Hastanede, iş kazası değil, evde kaza geçirmiş gibi rapor tutturulduğu, bu doğru mu?

-Evet aynen bu şekil oluyor.

-Bu da sonunda bir baskı çünkü ekmeğinden olmak, kazancından olmak korkusuyla yapılıyor. Karşılaşacağı sorunları biliyor. İşyerinde uygulanacak mobbingi, psikolojik şiddeti vs. Peki bunların dışında kadın işçiler için mobbing, güvencesizlik ve kötü koşullarda çalışmanın yanında kadın bir işçi olmanın zorlukları neler?

-Biz içeride bir erkeğin yapacağı her işi kadınlar olarak yapıyorduk. Bir montajcının yapacağı iş var. Ağır ağır demirler kaldırılıyor. Erkek olmadığı için bunların hepsini kadınlar yapıyordu. Kumlar geliyor, o kumları kürek kürek seralara dağıtıyorduk. O demirleri kaldırıyorlardık. Bütün

“Biz içeride bir erkeğin yapacağı her işi kadınlar olarak yapıyorduk.”

“...iş yoktu köy yerinde. Hiçbir iş yok. Bir servis yok. Ama sadece Agrobay’a gelen bir servis vardı. Mecburduk...”

temizlikleri yapıyorduk. Her şeyleri yaptık... Hasat yapıyoruz. Yani o domatesleri topluyoruz. Kasaları yapıyoruz. Sonra da bir kadın olarak o kasaları kaldırıyoruz. Kaldırmamanın mümkünü yok, çünkü hakaret ediyordu. Kaldıramadığımız zaman diyordu ki, beş yaşındaki benim oğlum bile kaldırıyor. Siz niye kaldıramıyorsunuz? Niye yapamıyorsunuz? Ne biçim kadınsınız, diyordu. Salak diyordu. Yani her türlü hakarete uğradık.

Tuvalete gönderilmiyorduk, tuvalete gidemiyorduk. Günde bir kez öğlen molasında tuvalete gidebiliyorduk. Ondan sonra istediğimiz zaman gönderilmiyorduk.

-Bunlar bile (tuvalete gitmek) izin alarak yapmanız gereken şeyler olarak dayatılıyor size, değil mi?

-Evet. Denetleme geldiği zaman 1-2 gün önceden haberi oluyor kadınların. Dışarda atıklar oluyor ya, onları hep seraların sonuna saklıyorduk, saklattırıyorlardı bize. Solusyon kapları oluyor. Onları belimize bağlıyoruz. Dökülenler içimize işliyor. Kıp kırmızı alerji oluyorduk, bu ilaçlardan. İlaç kotaları var. Bizi hadi hadi diye koşturduklarından üzerimize döküyorduk, alerji oluyorduk.

-Bunun için işçi sağlığı için giydiğiniz herhangi bir ekipman; eldiven, önlük var mı?

-Yok, vermiyor ki. Biz paramızla doktor eldivenlerinden alıyorduk. Kendi paramızla alıyorduk eldivenleri. Maske, eldiven, kıyafet hiçbir şey verilmiyordu. Bir tek forma veriliyordu. O da hırka tipinde. Daha önce paylaşmıştık fotoğraflarda. Her tarafı yırtık pırtık. İdare edin, diyordu. Vermiyordu, bir kere verilir forma diyordu. Yani bir kere aldığı zaman formayı, bir daha alamıyordun.

Çok hakaretlere uğruyorduk. İçerde şartlar çok ağırdı. O zaman durmayın niye duruyorsunuz, derse-niz. Ne yapalım, iş yoktu köy yerinde. Hiçbir iş yok. Bir servis yok. Ama sadece Agrobay’a gelen servis vardı köyde. Mecburduk. Gerçekten başka işe girme seçeneğimiz yok, giremiyor-duk. Servis iptal oldu. Şu an köylüler işe gelemiyor. Kendi imkanınızla gelin, demişler. Servisleri kaldırmış-lar. İşçiler gelemiyor köyden.

Çok zor koşullardayız. İşe gidemediğim için beni işten attılar. Şimdi çok zor durumdayım. İş arıyorum. Başvuru yaptım. Onu bekliyorum işte. Çok zor. İş kazaları kayda geçilmiyor. Benim mesela başıma dikildi mühendis. “Hadi, hadi” diye acele ederken makas burnuma kaçtı.

Her tarafı yırtık pırtık. İdare edin, diyordu. Vermiyordu, bir kere verilir forma diyordu.

“İçeride maaşlarımız kaldı. Ve biz maaşlarımızı alamadık.”

Yani girdi. Doktora götürdüler. Yolda giderken arabanın önünü insan kaynakları kesti. Dedi ki; “Hastaneye gidince ne oldu? diye sorarlarsa; ağaçtan birşey düştü ya da bıçak üstüne düştüm, de; iş kazası diyerek, bizi jandanmayla, polisle uğraştırma” dedi.

-Aslında her alanda işçiler genel olarak bu tarz şeylere maruz kalıyor. Sağlık sektöründe mesela; herhangi bir sorun yaşandığında acil servise insan kaynakları kaza yapan insanla beraber geliyor. İş kazası raporunun tutulmaması için. Sürecin sonunda, tedavinizde yalnız bırakılıyorsunuz. Onlar da çıkarlarının üzerinden hareket ediyorlar her patron gibi.

Peki bunların dışında mücadelelenize, direnişinize yönelik, mücadelelerin, grevlerin, direnişlerin işçileri çok hızlı bir şekilde geliştirdiğini biliyoruz. Geri dönüşlerinin, kazanımlarının olduğunu. Aylardır süren bu mücadele sizleri nasıl değiştirdi? Kişisel yaşamınızda bu mücadelenin etkileri neler oldu? İyi ya da kötü ailelerinizden, yakınlarınızdan gördüğünüz, destek aldığımız ya da tabiri caizse köstek oldukları oldu mu?

-Ben eşimle aynı yerde çalışıyorum. Eşim tehdit edildi. Eşini bu eyleme getirirsen, konuşturursan sen ekmeğinden, işinden olursun, demiş

buradaki müdür. Eşim bu yüzden bana şiddet uyguladı. Bu günlerde çok zor durumlar yaşadım. Boşanma aşamasına dahi geldik yani, boşanıyorduk. Oğlum var üniversiteye gidiyor. O kurtardı. Çok şiddet uyguladı. Şu an destekte bulunuyor ama, şu an çok birşey yok. Açıklama yok. Bizim kazanacağımıza dair birşey yok. Birçok yere gittik. Tamam diyorlar, söz veriyorlar. Sorunların çözülmesi için elimizden gelen desteği yapacağız diyorlar ama hiçbir şey yok ortada. Bergama, Dikili belediye başkanlarına gittik. Meclise gittik. Hani Ankara'ya, İstanbul'a gittik. Ama hiçbir gelişme yok. Hiçbir sorun çözülüyor. İçerde maaşlarımız kaldı. Ve biz maaşlarımızı alamadık. Çok çok sorunlar yaşadık bu süreçte. Başka yerde iş yok. Eşim bu yüzden baskı yapıyor. Oğlum okula gidiyor. Maddi durumumuz yok, okulda zorluklar çekiyor. Çok sıkıntılıyız. Kredi borçlarımız var. Alacaklılar kapıya geliyor. Yani çok zor durumdayız şu an.

Sorunumuz çözülüyor. İşçiler olarak arkadaşlarla kendimizi yakmaya dahi karar verdik. Çok çaresiziz. Arkadaşıma 71 bin TL borç geldi. Yani az değil ki...

-Mücadelenin içine girmek,
“Arkadaşlar dedi: ‘Sendika var, Tarım Sendikası. Biz üye olduk. Sen de olmak ister misin?’”

“Sesimizi duyurmak için bütün yolu kapattık. Hep bu yüzden gö- zaltına alındık.”

sendikayla varolabilmek bir direnişte, bir direnişi sürdürenlerin arasındadır bir kadın olmak; bundan öncesi ve sonrası. Şu an için gözlemlerseniz sizde neyi değiştirdi? Bakış açısı olarak?

- Güçlü hissediyorum. Burda olduğuma pişman değilim yani. Daha önceden korkuyordum, işten çıkartılırsam ne yaparım, ne ederim diye. Ama şimdi kendimi daha güçlü hissediyorum. Direniş sürecinde daha çok güçlü oldum. Önceden böyle birşey yoktu. Biz sendikalı olduğumuz için işten çıkarıldık. Sendikalı olmuştuk. 4. gün işten atıldık. Sendikaya üye olmamızın sebebi de ücretsiz izne gönderiliyorduk.

Benim 1,5 yaşında torunum vardı. Sıcak suyla yandı. Sobanın önünden geçerken çekiyor kendine doğru, su üstüne devriliyor. Yandı çocuk. Geldim, çocuğu doktora götürdük. Benim içerde 2 yıllık iznim vardı. 28 günlük izin hakkım var içerde. Yıllık iznimden kesilmedi, yani bedava çalıştım. Bunun üstüne beni 1 ay daha ücretsiz izne gönderdiler. Yalvardım, dedim ki beni gönderme; torunum yandı, ilaçlarını alamıyoruz, çok sıkıntılıyım dedim. Yok, dedi. Ücretsiz izin, bunu imzalamak zorundasın dedi. Ben kabul etmedim. Birgün geçti aradan beni

çağırıldı. Gel konuşalım anlaşalım. Tamam dedim ve çıkış istedim. Çıkışımı verin, tazminat haklarınızı verin, izin mizin istemiyorum. Ücretsiz olarak kabul etmiyorum, dedim. Başka çaren yok, dedi. Elinde işin yok, dedi. İhtiyacın var, dedi. Torunun da yanmış, dedi. Bunu imzalamak zorundasın, dedi. Mecbur kaldığım için imzaladım. Çünkü bir iş yoktu. Ben imzaladıktan sonra insan kaynakları rapor al 1 ayla tamamla dedi. 20 gün aile hekiminden rapor aldım. Bir ay doldu ve biz geri çağırıldık. Yine 1,5 ay yine çalıştık....

Arkadaşlar dedi: “Sendika var, Tarım Sendikası. Biz üye olduk. Sen de olmak ister misin?” dediler. Ben dedim, işten çıkarırlar mı, dedim. Öyle bir şey yok, dedi. Sendika bizim haklarımızı koruyacak. Zaten ilerde bizi çıkaracaklar dedi. Üye ol, dedi. Tamam, dedim. Üye oldum. 3 gün durduk. 4. iş günü olmuştu. Cuma günü çağırıldık 25 kişi birden. İnsan kaynakları 3 gündür içerde olaylar olmuş, sizi işten çıkarıyorum, dedi. Dedik, bizim maaşlarımızı, tazminatlarımızı verin. İçerde kullandırmadığımız yıllık izinlerimiz var, onlar ne olacak diye sorduk. Sizin maaşlarınız, yıllık izinleriniz, mesaileriniz maaşınızla birlikte hesabınıza yatacak, dedi. Tazminatlarınız da verilecek, dedi. Siz eve gidin, bekleyin. Pazartesi günü kağıt gelecek evinize dedi.

Sonra size bir servis ayarladım, dedi. Servis ayarlamak zorunda değilim ama ben gene insanlığımu

“Biz hakkımız ne ise onu istiyoruz”

yapıyorum, dedi. Şöförüne dedi ki, Bergama'ya çıkar bırak yol kenarında dedi. Kınığa gidene Kınık yolunda bırak, dedi. Biz de bizi nasıl aldıysanız, nerden aldıysanız oraya bırakırsınız dedik. İşletme müdürü çıkarken bile bize hakaret etti.

Sonra bekledik, aradan üç gün geçti. Pazartesi oldu yok. Salı günü başkanla görüştük. Geldik seranın önüne; dedik, biz bir görüşmek istiyoruz. İnsan kaynakları bize açıklama yapsın dedik. Biz bir muhatap aradık. Kimse bizimle konuşmadı. İçeriye alınmadık. İsimlerimiz alındı. Akşama kadar bir kişiye verildi çıkış, 04 koduyla verildi. Biz bekledik.

Hiç kimse bizimle ne konuşuyor, ne görüşüyor. Sıcığın altında bekledik. Gölgeye de oturtmadılar. Sonra akşam oldu eve geldim. Sendikayı aradım ben. Bize 46 kodu verilmiş çıkışımız. Yüz kızartıcı.

Gidiyoruz,

muhatap arıyoruz, yok. Sonra kapı kapandı. Sonra tekrar bir kapı yapıldı kamu yoluna. Biz orda bekliyoruz. Oraya jandarma geliyor. Sesimizi duyurmak için bütün yolu kapattık. Hep bu yüzden gözaltına alındık. Arkadaşımızın bir parmağı kırıldı. Biri kafa travması geçirdi. Çok zor durumlarda kaldık, bu sürede. Ama hala daha maaşlarımız yatmadı, içerde kalan.

Belediye başkanına gittik. Diyor ki siz eylem yapmışsınız. Dedik, biz eylem yapmadık. Memurların olsun jandarmanın olsun maaşları geliyor. Bize jandarma komutanı, siz eşkiyamısınız, niye yol kapatıyorsunuz,

dedi. Biz, eşkiya değiliz, dedik. Biz çalıştık burda, dedik. Eylem de yapmıyoruz dedik. Maaşlarımız yatmadı, herkesin maaşı yatıyor, dedik. 3. aya girdik, üçüncü ayın altısında, bizim maaşımız yatmadı üç ay boyunca. Biz, dedik maaşlarımızı istiyoruz, promosyon paralarımızı istiyoruz, haklarımızı istiyoruz, dedik.

Orda Ahmet Taner var müdür, bu böyle olmaz dedi. Ben 24 saat burdayım. İcinizden 4 tane sözcü seçin, sabah gelin konuşalım. Maaşlarınızı da yatırdık dedi. Zor süreçten geçiyoruz, dedi. Sizi her zaman için anlıyoruz, bir ay da geçiyor, 3 ay da geçiyor yine idare edin, diyor.

*“Bir dayanışma,
bir destek.
Birlik olursak,
mücadele
edersek daha
çok kazanırız.”*

5 tane villa yaptı. Bir sürü güneş paneli döşedi. 38 dönüm arsa aldı. Yani bunlar olunca para oluyor. İşçilerin maaşına gelince para yok. Sabahleyin 4 tane sözcü gitti. Sözcülere

hiçbir hak vermeden çıkışı verildi 46 koduyla. Onlara da 46 kodu verilmiş. Bir de onlara söz verilmiş, haklarımızı vereceğiz. Siz gidin, demiş. Arkadan 46 kodu veriyor. Sözcülerden bir tanesi sendikalı ve hala içerde çalışıyor. Yani bunlar kimini çıkarıyor, kimisini çıkarmıyor. Bunlar eylemi bahane ediyor. Biz orda eylemde 39 kişi değildik, nerden baksan 300-350 kişi vardık.

Radyo programına çıkıyor bir sürü yalanlar söylüyor. Ayranlar dağıtıyorum, diyor. Domatesler dağıtıyorum, diyor. Meyveler veriyorum, diyor. Sigortalarını ödüyorum, diyor. Yani her şeyi iyi hoş söylüyor.

Benim ilk başta 3 ay sigortam ödenmedi. 6 yıl 4 ay çalıştım. 6 yıldan beri ödendi. O da hep girdi çıktı olmuş sigortalarımız. Yalan söylüyorlar. Yalan söylemeye hiç gerek yok. Biz hakkımız ne ise onu istiyoruz.

- Sizin mücadelenizin şu an serada çalışan işçilere nasıl etkisi oluyor? Değişen koşullar oldu mu?

-İşçiler biraz daha rahat içerde. Maaşları ayın 15'inden 15'ine yatıyor düzenli olarak. Servislerden bazılarında trafikten men edilmiş servisler vardı. Şimdi o servislerin hepsi gitti, yerine yeni servisler geldi. Şoförler değişti. Tuvaletler yapıldı, kabinler yapıldı. İçeride bayağı değişme oldu. Yemekler değişti.

İçerde koşullar iyileşti yani.

Arkadaşlarımız öyle diyor. Sizin sayenizde oldu, diyor. Biraz düzene girdi, diyor. Soğuk da çok kötüydü. Evimizden batta-

niye götürüyorduk. Kışın çok soğuk oluyor. Yazın da çok sıcak oluyor. Nefes alamıyorduk. İçerde nerden baksan 100 kişiydik. Ateş aldı, yanmıyordu insanlarla birlikte. İnsanlar canını zor kurtardı. Servisi yanıyordu. Çok zordu.

-Siz dışarda mücadele ederken, içerde de işçilerin çalışma koşullarını biraz da olsa bu direnişle düzeltmiş oldunuz. Bu bir kazanım sayılabilir mi sizce? Bu aynı zamanda patronun korkusunun da göstergesidir. Çünkü haklılığınızı onlar da biliyorlar. Kabul etmeseler de.

- Evet.

-Peki bu mücadele nasıl devam edecek? Son olarak sormak istediğim, bu süreçte işçilerden, özellikle kadın işçilerden beklentiniz nedir? Çünkü az önce de konuştuğumuz gibi kadın işçi olmak, biraz daha zor. Çünkü kadın işçilerin üzerinde sadece işçi olmanın yükü yok. İşyerinin yükü yok. Birde evin yükü var. Temizliği, bakımı, yemeği, yemek bulma endişesi... Siz bu süreçte, bunları çok daha fazla yaşıyorsunuz işsiz olduğunuz için. Kadın işçilerden dayanışma içerisinde istekleriniz nelerdir? Diğer kadın işçilerden neler bekliyorsunuz bu süreçte?

- Bir dayanışma, bir destek. Birlik olursak, mücadele edersek daha çok kazanırız...

-Sizin olamadığınız yerlerde biz sesinizi yükselt-

meye devam edeceğiz. Mücadelenizi duyurmaya, sizinle dayanışmaya her yerde devam edeceğiz. Bundan asla şüpheniz olmasın. Siz umudunuzu, direncinizi dik tutun, diri tutun. Biz her zaman burdan size omuz vereceğiz. Emekçi kadınlar olarak sizlerle dayanışmaya devam edeceğiz. Son bir şey söylemek ister misiniz?

-Agrobay domatesleri çıktı. Kimse almasın, boykot edin. Onlar da o ürünleri satamazsa belki bizim haklarımızı vermek zorunda kalırlar. Kabul etmek zorunda kalırlar.

“Agrobay domatesleri çıktı. Kimse onları almasın, boykot edin.”

Dünya Kadın Konferansı Orta Doğu Kıta Koordinasyonu, Tunus'ta gerçekleşen III. Konferansın ardından, hem Orta Doğu'da kadın özgürlük mücadelesi yürüten kadınların birbirlerini, tarihlerini öğrenmeleri hem de birçok kadının katılımıyla güncel durum tartışmaları yaparak genişleyici bir yol hattı izlemeleri için webinarlar gerçekleştiriyor. Dergimizin bu bölümünde, son zamanlarda yapılan web seminerlere yer vereceğiz.

WWC Orta-doğu Koordinasyonu'ndan Kadınlara Çağrımızdır.

Dünya Kadın Konferansı

Çevrimiçi ekibimize katılmanızı bekliyoruz

"Filistin'in Güncel Durumu Gerçeklik ve Zorluklar"

zoom Online

Dr. Mariam Abu Daqqa

Salı
20 Haziran 2023

de 20:00
Filistin ve Lübnan saat

Filistin'in Güncel Durumu Gerçeklik ve Zorluklar

Kıta webinarlarının ilkini, geçtiğimiz haziranda Filistin'den kadınların tarihini, mücadelesini konuştuğumuz sunumuyla Dr. Mariam Abu Daqqa yapmıştı. Katılımcıların soru ve ekleriyle ilerleyen webinar da Dr. Mariam, Filistin'de yaşanan güncel durumu da aktarmıştı. Bu webinardan birkaç ay sonra Siyonist İsrail'in bombalayarak katlettiği Filistin halkının, kadınların mücadelesine tanık olduk, oluyoruz. Bu süreçte tutuklanarak Mısır'a sınır dışı edilen Dr. Mariam Abu Daqqa'nın ve birlikte mücadele ettiğimiz Filistin halkının yanındayız.

Küllerinden Yeniden Doğmak (Model olarak Şengal Kadınları)

Dünya Kadın Konferansı Ortadoğu Koordinasyonu sizi

Üçüncü bölgesel dijital sempozyuma davet etmekten onur duyar

Cihan Celo
Şengal Özerk Yönetim Meclis Eşbaşkanı

20:00 Cumartesi
Suriye, Lübnan, Filistin, Türkiye ve Irak saatıyla 23/9/2023

zoom WWC

"Rojava Kadın Devrimi, Kazanımlar ve Engeller"

Dünya Kadın Konferansı (WWC) Orta Doğu Koordinasyonu sizi 2. bölgesel webseminere davet ediyor.

Konuşmacı:
Sema Begdaş

27 Temmuz 2023 / Perşembe / 20.00
Lübnan, Filistin, Suriye ve Türkiye saatine göre

zoom WWC
World women's Conference

Rojava Kadın Devrimi Kazanımlar ve Engeller

Temmuzda gerçekleşen ikinci webinar, Sema Begdaş'ın sunumuyla Rojava devrimini, kadınların bu devrimle elde ettiği kazanımları ve devrimin karşısına konulmaya çalışılan engeller ve mücadele yöntemlerini konuştuğumuz bir webinardı. Orta Doğu'daki birçok ülkeden kadının ilgisini çeken webinar da kadınlar Rojava devrimini ve kazanımlarını konuştu, yaşamlarımızda köklü değişiklikler yapabilmek için tüm kıtaya yayılan bir kadın özgürlük mücadelesinin önemli adımlarının Rojava devrimiyle güncel bir durum olarak önümüzde durmasının katkıları tartışıldı.

Küllerinden yeniden doğmak; model olarak Şengal Kadınları

Kıta webinarları eylül ayında Şengal Özerk Yönetim Meclis Eşbaşkanı Cihan Celo'nun sunumuyla tarihinde onlarca kez katliama uğramış ve bugün hala binlerce akıbeti bilinmeyen insanın coğrafyasını; Şengal'i, Ezidi halkını, Ezidi kadınları konuştuk. Tarihin gördüğü en barbar, en karanlık çetelerden İŞİD'in kaçırdığı ve hala bulunamayan onlarca kadın ve çocuk bulunurken Şengal kadınları, tüm bu acıların hesabını örgütlenecek sormaya karar verdi. Cihan Celo bizlere kadınların Şengal'de aktif mücadele yöntemlerini, gitgide büyüyen bir güçle kendilerini nasıl acılarından, küllerinden yeniden doğurdukları anlattı. Webinar, katılımcıların soruları ve cevapların ardından sonlandı.

Dr. Mariam Abu Daqqa Yalnız Değildir!

Dünya Tabandan Kadın Konferansı'nın Filistin temsilcisi, FHKC'li Dr. Mariam Abu Daqqa, Fransa'nın Marsilya kentinde gözaltına alınmıştı. Dört gün süren gözaltının ardından Dr. Mariam Fransa tarafından sınır dışı edildi. Fransa tarafından İsrail'e teslim edilmek istenen Mariam bunu reddedince Mısır'a sınır dışı edildi.

Emperyalistler aynı ikiye bölümlülikle ezilen halkları katletmeye devam ediyor. Devrimci mücadele

yürüten Mariam Fransa hükümeti tarafından dört gündür gözaltında tutuluyorken Fransa Cumhurbaşkanı Macron; "Gazze'de kadınlar ve bebekler öldürülüyor. İsrail'i durmaya çağırıyoruz." diyordu. Bir yandan göstermelik kınamalar, diğer yandan siyonizmi destekleyerek devrimci Filistinlileri gözaltına almak, sınırdışı kararıyla düşmana teslim etmek. İşte emperyalizmin gerçeği budur!

Dr. Mariam Abu Daqqa ve Filistin halkı yalnız değildir!

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Gününde Sokaktaydık!

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Gününde "Savaşa, Şiddete, İşgale Karşı İsyanımız Var!" diyerek sokaklardaydık. Şiddetsiz, savaşız, sömürsüz bir dünyanın biz kadınların isyanıyla, mücadeleyle kurulacağını biliyoruz. 25 Kasım 1960'ta Dominik Cumhuriyetinde faşist Trujillo diktatörlüğünü yıkan kıvılcım, bu isyanı ateşleyen

üç devrimci kadının, Mirabel Kardeşler'in katledilmesinin öfkesiydi. O günden bugüne değin biz kadınların devrimle özgürleşeceğini biliyor, tüm baskı ve şiddet politikalarına karşı özgürlüğümüz için sokaklarda mücadeleye devam ediyoruz.

Türkiye'de ve dünyada, özgürlüğümüz için kızıl isyanımızla sokaklardaydık, sokaklarda olacağız!

Lenin Yüzyılı

Yeni Dönem Yayıncılık tarafından “ Uluslararası Lenin Yüzyılı” adlı sempozyum gerçekleştirildi. İki gün süren sempozyumda, her iki günde de üç tane oturum yer aldı.

Uluslararası Komünist hareketlerden parti temsilcilerinin de yer aldığı sempozyum da; gençlik, savaş, sendikalar, tarım, kadın ve daha bir çok konu çeşitli yönleriyle ele alındı. Kadın sorunu ve mücadelesi üzerine ise “Lenin ve Kadınların Kurtuluşu” konusuyla antropolog ve yazar Sibel Özbudun ile birlikte “ Bir Demokrasi Sorunu Olarak Kadın Sorunu” başlıklı sunumuyla EKA adına Fatma Yıldırım yer aldı.

Kadınların bir cins olarak ezilmişliğinin kökenlerine değinerek sözlerine başlayan Sibel Özbudun Lenin ve Ekim Devriminin kadınların özgürleşmesine verdiği önemden bahsederek devrimden sonra hızlıca; kadın işçilerin taleplerinin parti programında karşılık bulduğunu

Ev içi emeğin toplumsallaşmasının adımlarının atıldığını

Kadınları eve hapseden düşünce ve eylemleri ortadan kaldırarak çamaşırhaneler, bakımevleri, yemekhaneler kurulduğunu anlattı. Özbudun, bu sürecin feodal bağların çok gelişmiş olduğu, nüfusun büyük çoğunluğunun okuma yazma bilmediği bir coğrafyada yapabildiğini Ekim Devriminin bir başarısı olarak gördüğünü vurguladı. Lenin’in kadın konusunda;

Kadın’ın olmadığı bir devrimin mümkün olamayacağını, kadın özgürlüğünün ancak ve ancak bir sosyalist devrim ile mümkün olacağını, sosyalist devrimin birincil ve ertelenemez görevinin kadının özgürleşmesi olduğunu, düşündüğünü söyledi.

Yine Lenin ‘in kadının cinsel özgürlüğünün baba, papaz, hoca, ahlak polisi gibi korku olmadan ya da istenmeyen gebelik korkusu olmadan ve aynı zamanda maddi kaygıları olmaksızın sadece sevgi nedeniyle ve sadece sevgi karşılığında partneri ile tümüyle eşit şekilde bir ilişki olması gerektiğini düşünüyor olmasının altını çizdi.

EKA adına sunumunu gerçekleştiren Fatma Yıldırım ise;

Tüm sınıflı toplumlarda kadının gizli ya da açık köleliğinin birbirine devredildiğini vurgulayarak sunumuna başladı ve burjuva demokrasisinde, kadın erkek eşitliğinin yalnızca biçimsel bir eşitlik olduğunu, kağıt üzerinde bir kandırmacadan ibaret olduğunu söyledi.

Günümüzde kapitalizm koşullarında kadın sorununun bir hak yoksunluğu olmaktan çok toplumsal eşitlik ve toplumsal özgürlük sorunu olarak öne çıktığına değindi.

Burjuva demokrasisinde en ileri olan cumhuriyetin bile kadına özgürleşmeyi getirmediğini dile getirirken Lenin'in biçimsel eşitlik konusunda ki yaklaşım ve pratiğini de gözler önüne serdi.

Lenin'in "emekçi kadınların yalnız yasa önünde değil, yaşamda da erkeklerle hak eşitliğini kazanması gerektiğine değinen sözlerini paylaşarak buna yönelik yaşama geçirilen çalışmalardan bahsetti.

Sosyalist bir ekonomi olmadan kadınların gerçek özgürleşmesinin maddi zemininin eksik kalacağına yine Lenin'den alıntılar yaparak değinen Fatma Yıldırım, son olarak "Ey-

leme geçtiğimiz her yerde devrimci üslupla konuşuyoruz" diyerek, gerçek kadın özgürlük hareketinin mücadele ve eylem üslubunun devrimci üslup olması gerektiğini söyleyerek sunumunu bitirdi.

Çaresizlik Nasıl Anlatılır?

Çiğdem

Nasıl anlatılır, nasıl yazılır, kendimi nasıl anlatacağım hiç bilmiyorum.

6 Şubat depreminden beridir, ülkenin neredeyse tamamı gibi benim de psikolojim alt üst. 6 Şubat'tan beridir bir an olsun yalnız kalmak işkence.

Bunları yazmak, " bunları yaşayan ben değilken, psikolojim alt üst demek" bana utanç veriyor. Yine de yüzsüzlük edip utana sıkıla dökeceğim içimi, aynı zamanda tarihe nottur her biri.

6 Şubat'ta İstanbul havalimanına geçmek üzere evden çıktım. Biraz bekletildik. Hemşire olarak çalıştığım hastanede, grup grup gideceksiniz dediler. Saatler artık 7 Şubat'ı gösterdiğinde gece yarısı ancak geçebilmiştik havalimanına. Havalimanında yaşanan kaosu çok fazla insan yazdı çizdi, tarihe kaydedildi o notlar,

videolar, fotoğraflar... Bu nedenledir ki bir de benim anlatmama gerek yok. Yaklaşık 19 saat havalimanında bekledik. Bu süre zarfında bazı çalışma arkadaşlarımız gidemeyecek olma umutsuzluğuna kapılıp evlerine geri döndüler hatta uçak içerisinde bile saatlerce bekletilince uçaktan dahi inip evine dönenler oldu.

8 şubat gecesi Antep Havalimanına indik ancak ekibimden ayrılmıştım. Onlar Adana uçağına binmişti ve o uçakta yer kalmayınca ben Antep uçağına kavga dövüş binebilmişim. Antep havalimanından saat geç oldu deyip Antep AFAD merkezine götürdüler. Orası da tam bir kaostu. Hem depremzede insanlar vardı hem de dışarıdan gelen yüzlerce insan. Bu insanlar, yarın ne yapacaklarına dair en ufak bir bilgiye sahip değillerdi. Kimse bir açıklama yapmıyordu. Yarın Hatay, Adıyaman, Nurdağı artık

“...Hatay’da enkaz altında olan yoldaşım, arkadaşlarım vardı...”

nerede ihtiyaç varsa oraya geçilecek diye tek bir bilgiye sahiplerdi.

Antep buz gibiydi. Bu kadar soğuk olur muydu bu memleket, doğduğum büyüdüğüm şehir sanki ilk defa bu kadar soğuktu? Kalabalık arasında yer buldukça oturdum, gözlerimi kapattım, ağladım ve bir şekilde sabah oldu. Antep memleketim, gece karanlığında görememiştim çok. Gündüz gözüyle görünce açıkçası içim rahatlamıştı. Herhangi bir yıkım görememiştim o bölgede ve yolda. İnsanlar cami, spor salonu gibi alanları doldurmuşlardı. Depremin büyüklüğü ile henüz yüzleşememiştim Antep’te.

Sabah, herkes ekibini oluştursun nereye gitmek istiyorsa oraya gitsin dedi AFAD yetkilisi diye düşündüğüm birisi. Hatay’a gidecek bir ekibe “Tek kişiyim lütfen Hatay’a gitmem gerek” diye rica minnet kendimi kabul ettirmiştim. 2 gündür uykusuzdum ve artık soğuk içime işlemişti. Otobüsün camından vuran güneş ile uykuya dalmışım. Bir an otobüste ki insanların şaşırma sesleriyle uyandım. Nurdağı’ndan geçiyorduk. Yollar inanılmaz şekilde yarılmıştı. Nurdağı’na tepeden bakıyorduk ve Nurdağı çok kötüydü. O görüntüyü görünce ne yapacağımı bilemedim elim ayağıma dolaştı acaba Yavuzeli de böyle miydi? Araban nasıldı? Köyümü düşünmeye başladım. Dönsem nasıl dönecektim? Araç yok köye nasıl gidecektim? Diğer tarafta Hatay’da enkaz altında olan

yoldaşım, arkadaşlarım vardı...

Ne yapacağımı bilemesem de depremin büyüklüğü ve yıkıcılığı ile hala tam olarak yüzleşmiş değildim ama.

İskenderundan, Belenden geçiyorduk genellikle binalarda yarıklar vardı. Sonra Antakya’nın girişinde araç bizi bırakmak zorunda kaldı. Defne’ye gidecektim Uğur Mumcu Parkına...

Antakya’da araçtan indiğim an depremin yıkıcılığı, yüzüme bir tokat gibi çarptı.

Depremden 6-7 saat sonra uykudan uyanıp ancak o zaman haberimin olması, o an çok utandırmıştı beni. Bunca insan, buz gibi soğukta, acı ve korku dolu bir şekilde gün aydınlanmasını beklerken, ben sıcacık yatağında uyuyordum.

Depremin 3. günü tanık olduğum acıları tariflemekte zorlanırken ben o sabah sıcak yatağında uyumuş olmaktan aylardır utaniyorum.

3. gün... yürüyerek tüm o acıların, belkide hafiflemiş haline, tek tek şahit olacaktım.

Bir savaşın ortasında yürüyordum, kurşunlar bir tek beni ıskalayıp geçiyordu yanımdan. İnsanlar vurulup düşüyordu yere, ben yürümeye devam ediyordum kurşun

“Bir savaşın ortasında yürüyordum kurşunlar bir tek beni ıskalayıp geçiyordu yanımdan.”

“Sahi neden gelmişim Hatay’a? Ben duygularımı ne zaman kaybetmişim? Bu güç müydü, bencillik mi?”

yağmurunda, bir silahım yoktu karşı kurşun sıkmaya.

Tam anlamıyla bir can pazarıydı ancak ben farkında bile değildim sadece yürüyordum. Bir hedefim vardı ve o hedefe ulaşmak için sadece yürüyordum. Kimsenin acısını hissedemiyordum, kimseyi anlayamıyordum, hiçbir şeyi algılayamıyordum, bağırsıklar, çığlıklar, ağlama sesleri, küfürler hiç birini duymuyordum.

Sonrasında çok acı verecekti bana o sokaklardan yürüyüp geçmek montumla ve botumla.

Ve yine sonrasında çok isteyecektim o gün orada o acıların bir parçası olabilmeyi.

Duygularımı, aklımı tamamen yitirmiştim. Algım kapanmıştı. Duyu organlarım kör, sağır ve dilsizdi. Tüm yol boyunca tek damla gözyaşı akmadı benden. Bir çok şey görüyordum ancak sadece bakıp geçiyordum yanından.

Bir kaldırımda yürüdüğümü hatırlıyorum, bir anda önüme yan yana dizilmiş 3 ceset çıkmıştı. Cesetlerden birinin üzerinde bebek battanisi vardı yüz ve gövdesisini ancak kapatabilmişti bacakları açıktaydı. Bir diğer ceset ise belli ki enkazdan

çıkan bir perdeye sarılmıştı. Üçüncüyü hatırlamıyorum. Cesetlere bir cinsiyet atayamıyorum kadın mıydı erkek miydi? Yada çocuk cesedi miydi? Hatırlayamıyorum. Ben her gün böyle 3 ceset önünden geçiyormuş gibi, hiç ürkmeden hiç şaşırmadan, hiç duraksamadan kaldırımdan inip cesetlerin yanından yürüdüm ve sonra kaldırıma tekrar çıkıp yoluma devam ettim.

Arabadan ilk indiğimizde bazı insanlar koşarak yanımıza gelmişti. Sanırım Suriyeli bir kadın açıp bebeğinin poposunu göstermişti, arapça bir şeyler söyleyerek. Hiç arapça bilmiyorum. Çantamı açıp el-yüz kremimi verdim ona. Arapça bilmemek canımı sonradan çok yaktı.

Aylar sonra o kadının, araç görünce yardım geldiğini düşünerek, koştüğünü ve bebek bezi istediğini anlayınca kahrolacaktım. Benden bebek bezi bekleyen kadına el yüz kremi verip, yoluma koyulacaktım hatta yolu yürümeye başlamadan önce bir de tuvalet var mı diye soracaktım. Her yerin yıkıldığını görüp, yıkılmasa da içine girilecek gibi olmadığını görüp oradaki insanlara tuvalet soracaktım.

Algılarım kapanmış, beynim

“Yıkılan sokaklarda benim çocukluğuma dair izler olmayacaktı ancak bu derin yıkım benim de ruhumu saracaktı.”

“Artık her yalnız kalışında Antakya’dan Uğur Mumcu Parkına yeniden yürüyorum. Uğur Mumcu’ya varınca yoldaşıma, kardeşine, annesine sarılıyorum, sarılıyorum, sarılıyorum. Bir kez daha yaşar mıyım bu çaresizliği?”

durmuştu. Her yerin yıkıldığını görüyor fakat tuvalet soruyordum. Yürümeye başlayınca tuvalet ihtiyacımı da unutmuştum. Bağırın, ağlayan, birbiriyle kavga eden, küfreden insanların arasından geçerken unutacaktım elbette tuvaleti.

Sahi neden gelmişim Hatay’a?

Ben duygularımı ne zaman kaybetmişim?

Bu güç müydü bencillik mi?

Kucağında bebekle çaresizce enkaz başında bekleyen, ağlayan insanların yanından yürüyüp geçecek kadar duygusuz muydum ben hep?

Neden gelmişim ne yapıyordum burada? Yaptığım tek şey yürümektir. Uğur Mumcu parkına yürümek. Sadece buna odaklanmışım, gözüm başka hiçbir şey görmüyordu. Öyle odaklanmışım ki o parka varmaya, yanımda acı çeken insanların omzuna dokunmaktan bile geri durmuşum. Yalnız kalıp bunları düşünmeye başlayınca acı

çekmeye başlayacaktım. O gün tek damla akmayan gözyaşım artık her yalnız kalışında boynuma kadar süzülecekti.

Düşündükçe çıldıracaktım ancak hiçbir zaman o insanlardan daha fazla olmayacaktı çıldırmam.

Yıkılan sokaklarda benim çocukluğuma dair izler olmayacaktı ancak bu derin yıkım benim de ruhumu saracaktı...

Ruhumu bu yıkımdan çıkarabilmek için yazacaktım bunları. Yine kendimi düşünerek, yine bencilce... Aslında defalarca yeltendim yazmak eylemine ancak yazamadım, kalktım hep masanın başından. Belki duygularımı değil bir sağlıkçı olarak izlenimlerimi paylaşacaktım ama onu da başaramadım. Bir sağlıkçı olarak, bir kadın olarak, bir insan olarak kendimi hiç bu kadar çaresiz hissetmemiştim çünkü...

Yoldaşımın kardeşi çıkmıştı enkazdan mosmor göz çevresi.

“Babamı çıkaracağım ” diye bağırıyordu, enkazdan babasının cesedi çıkarken. Yoldaşım “nolur bir şeyler yap, sakinleştir” diyordu ancak ben bir sağlıkçı olarak o kadar çaresizdim ki...

Enkaz altından çıkan annesinin ağlamaya dahi mecali yoktu, kısılmıştı çıkmıyordu sesi. O an bir insan olarak o kadar çaresizdim ki...

Hiç bu kadar tatmamışım “çaresizlik” denen bu iğrenç duyguyu. Evet çok çaresizdim.

Çaresizdim ancak çok güçlüydüm. Her gün; tanıdığım, bir şekilde dokunduğum insanların öldüklerini görüyordum sosyal medyada. Hatta sınıf arkadaşımın ve yoldaşımın cesetleri enkaz altındaydı ancak ben güçlüydüm Samandağ’ın köylerine ilaç götürüyordum. Beni ilaç hazırla-

maktan alıkoymuyordu yoldaşımın cesedinin enkaz altında olması ya da sınıf arkadaşlarımın, tanıdığım insanların ölmesi.

Gerçekten etkilemiyordu beni insanların ölmesi. Dört bir yanımız cesetti zaten. Parkta beraber kaldığımız insanlar mutlaka birden fazla yakınıni kaybetmişti ve ben de kaybetmişim işte. Normaldi. Orada, Uğur Mumcu Parkında bu çok normaldi.

Yas tutmak nedir? Cesetler nasıl çıkacak, insanlar ne yiyip ne içecek? İlaçlar nereye gidecek? Evet bu hareketliliğin içinde güçlüydüm, diriydim, dinçtim, ağlamıyordum. Bir kez sadece bir kez ağladım. Boşluğuma denk gelmişti. Yalnızdım çadırda, ağlamıştım. Günlerdir o kadar güçlüydüm ki o gün 3-5 dakikalık yalnız kalmak mahvetmişti beni. Tüm gücüm o an alınmıştı sanki ellerimden. Kötü hissetmişim kendimi bir de benim ağlamamla mı uğraşacaktı insanlar?

Sonrasında ne oldu ne yaptım hatırlamıyorum. Yaşadığım bir çok şeyi de hatırlamıyorum aslında.

O hareketlilik içinde tekrar güçlenip devam ettim. Taa ki İstanbul'a, evime dönene kadar. İstanbul'dan döndükten sonra tamamen kaybettim o gücü. Artık her yalnız kalışımda o 3 cesedin önünden tekrar geçiyorum. Fakat bu sefer cesetleri farkedince duraksıyor, ürküyor, ağlıyor ve montumu bacakları açıkta kalan cesedin üzerinde bırakıyorum.

Her yalnız kalışımda; o Suriyeli anneye bebek bezi arıyorum ve enkaz başında ağlayan insanlara sarılıp ben de hıçkırığa hıçkırığa ağlıyorum.

Artık her yalnız kalışımda Antakya'dan Uğur Mumcu Parkına yeniden yürüyorum. Uğur Mumcu'ya varınca yoldaşıma, kardeşine, annesine sarılıyorum, sarılıyorum, sarılıyorum.

Bir kez daha yaşar mıyım bu çaresizliği? Bir kez daha bulabilir miyim böyle bir gücü? Bilmiyorum. Yazmak, bu buhrandan uzaklaşmaya yetecek mi bilmiyorum. Yazdım işte hatırlayabildiğim ne varsa utana sıkıla.

9 Eylül 2023 Fas depremini öğrendiğim gün.

Kafamda Deli Sorular

~~~~~  
Sibel Deniz  
~~~~~

Kadın olmak zor iş, hepimiz biliriz. Nereye elimizi atsak farklı farklı zorluklarla karşılaşırız, ama yılmayız, ne yapar ne eder başarırız. Vazgeçip geri dönüp gittiğimiz de olur elbet. Ama bu daha büyük zorlukları da beraberinde getirir, bunu da biliriz. Kadın olmak, ip üzerinde yürümek gibidir, sendelersen ya da vazgeçersen, düşersin. Hep ileri bakmaktır yürümeye devamdır çözüm.

Her zaman için, hangi yaşta olursak olalım, bize gösterilen mutlak çıkış, hep evlilik olur niyeyse. "Kocan sana bakar" denir yaşamın zorluklarıyla tek başına yüzleşmenin için. Bunun 15 yaşında ya da 35 yaşında olmakla ilgisi yoktur. Gençken mantık, kimi zaman "erken-den evlensin yuvasını bilsin"dir, kimi zaman "evden bir boğaz eksilsin"dir, kimi zaman da "büyüdü artık, bize laf söz getirmesin"dir. En acısı da,

gencecik bir kadının, kendini en güvenli, en mutlu, huzurlu hissetmesi gereken yer olan ama mutsuzluk, baskı kaynağı haline dönüşen aileden kaçma kurtulma arzusu...

Kimi aile ise destekleyicidir, "kızım okuyacak, mesleğini eline alacak, ondan sonra evlilik..." Yani kaçarcınız yok, sonuçta evleneceksiniz... Hayattaki amacınız, hedefiniz bir an önce iş bulup evlenmekse, ergen yaşta ya da ilerleyen yaşlarda, buna sözümüz yok elbette, sizi bir sonraki bölümde tekrar ağırlayacağız.

Çok iyi bir işiniz var, çok da iyi kazanıyorsunuz ya da vasat bir işte ortalama gelirle çalışıyorsunuz, fark etmez. Bir yaşamı kurmuş ve düzene oturtmuşsunuz, ama ailenin ve toplumun beklentisi değişmemiş, "ee ne zaman evlilik" sorusu, Demoklesin Kılıcı gibi durur tepenizde. Yaşınız 40'a gelse de o baskı kalkmaz... Kimi

“Hiç bir kaçarımız yok, evlendik. İster 15-19, ister 25-30 olsun, gelip aynı sonuca dayanıyoruz.”

“anlayışlı” aileler buna kendilerince bir çözüm bulmuştur bile, “evlen, başından nikah geçsin, bir çocuğun olsun, ayrılırsın”. Yani olay yine gelir, neslin devamına dayanır. Sen dışı olansın, soyun devamı sana, senin üremene bağlıdır.

Öyle olur ki bazen konu, “sen doğur, evlenmene gerek yok, kabulüm, ben bakarım”a gelse de, hepimiz bir doğu toplumunda yaşadığımızı biliriz, evlilik dışı çocuk dünyaya getirmek, içinden çıkılmaz yeni sorunlar yumağıdır, evlenmeye mecbur kalırsınız.

Hiç bir kaçarımız yok, evlendik. İster 15-19, ister 25-30 olsun, gelip aynı sonuca dayanıyoruz. “Ya ben çalışmak için mi evlendim, kocam bakacak bana” diyenleri ayrı tutuyoruz elbette. Ama sonuçta, yaşamak için çalışmak zorundayız. İşe başvuran genç kadınların hemen hepsi şu soruyla karşılaşmıştır: Evli ya da nişanlı mısın, yakın zamanda evlenmeyi düşünüyor musun, evli iseniz çocuk yapmayı düşünüyor musunuz... Eğer genç bir kadınsanız kısa süre içinde evleneceğiniz, evlenirseniz işi bırakma ihtimalinizin yüksekliği, işi bırakmazsanız da çocuk yaparsanız, işi bırakacağınız; ya da bırakmazsanız da doğum izni vs derken uzun süre çalışmaktan uzak kalacağınız kesindir. Ve işe

başvuruda size rakip bir erkek varsa, direk işe o alınacaktır, her koşulda işi bırakabilme durumu olan bir kadın yerine...

Elbet, bütün engelleri aştık ve çalışmaya başladık. Aile ve toplumun beklentisi -ve baskısı- artacak. Evlendiniz, e çocuk gerek bu aileyi ayakta tutmak, soyun devamını getirmek ve eve neşe saçmak için... En az da bir çocuğumuz oldu... İnsan yavrusu, başka hiçbir memeli canlının yavrusuna benzemez. Annesinden ayrı yaşamını sürdürebilmesi yıllarını alır. Sadece süttten kesilmesi yetmez, kendi başına beslenemeyecek, kendi başına tuvalete gidemeyecek, yürüyemeyecek, en az 2 yıl bir yetişkine bağımlı bir yaşam sürdürecektir. Çocuk doğurduktan sonra çalışmayan kadınlar yargısız infaz edilir çoğunlukla. Madalyonun diğer yüzünde de çocuğunu geride bırakıp çalışmaya giden kadınlar infaz edilir... Ee, ne yapacağız bu iki ucu ... dünyada...

Yasalar “annelere” dünyanın hemen hemen tüm ülkelerde doğumdan önce ve sonra belirli süreler izin tanır. Çocuğu doğurup belli aya-yaşa getirince işe geri dönme koşuluyla... Ama nasıl? Evde ya da yakınında sana yardımcı olacak bir aile büyüğü

“Yasalar annelere dünyanın hemen hemen tüm ülkelerde doğumdan önce ve sonra belirli süreler izin tanır.”

“Nasıl? Ufacık, parmağını ‘uff’ yapsa kıyamadığımız çocuğumuzu bir yabancıya nasıl teslim ederiz...”

varsa, işin kolay. O kadın, toplumca çizilmiş görevini yani ücretsiz bakıcı görevini yerine getirecek ve kadın işe dönebilecektir... Tabi hala bir işi varsa...

Bu koşulda sık sık süt izni, mesaiye kalmama, çocuk hastalandıkça izin alma... Derken hiç bir patron sizinle çalışmak istemeyecektir. Bir beyaz yakalı annenin, çocuğu sık hastalandığı için sık izin aldığında patronuyla arasında geçen diyalog:

-Esra hanım, çocuk her hastalandığında izin mi alacaksınız böyle?

-Evet Haluk Bey, mecburen. Çocuğu kreşten alıp doktora götürüp, ilaçlarını alıp, eve bıraktıktan sonra ofise döneceğim ya da izin verirseniz evden çalışacağım.

-E benim de çocuğum var, her hastalandığında ben de mi işten izin alayım?

Ve Esra hanım cevap veremiyor, patronuna “sizin eşiniz evde, sizin yerinize çocuğun peşinde o koşuyor her gün, hastalığında sağlığında o ilgileniyor” diyemiyor. Çünkü orada çalışmaya ve çocuğu hastalandıkça izin alabilmeye, o nedenle patronuyla ya da üstüyle iyi geçinmeye ihtiyacı var... Ve eşi evin-çocuğun yükünü taşımak için evde olduğu müddetçe, patronunun bir erkek olarak bunu anlamasına imkan yok!

Evet, işimize dönüp çalışacağız, ama çocuğu bırakabileceğimiz bir anneanne, babaanne, hala teyze yok... Eyvah!.. evet, bakıcı bulalım... Nasıl? Ufacık, parmağını “uff” yapsa kıyamadığımız çocuğumuzu bir yabancıya nasıl teslim ederiz... İyi bakacak mı, şiddet uygulayacak, istismar edecek, aç ve pişik içinde bırakacak mı? En güvenilir ellere teslim etmek istersiniz en kıymetlinizi... Hadi buldunuz, güvenilir ve iyi eğitilmiş bir bakıcı... O da ne, bakıcıya ödeyeceğiniz ücret sizin maaşınız kadar ya da daha fazla... Öyle ya, o bakıcı da evine ekmek götürcek, ailesine çocuğuna bakacak, kira ödeyecek vs... Artıları ve eksileri alta koyar toplarsınız... Eğer sonuç yüksek bir artıyla sonuçlanıyorsa yani kazancınızdan geriye kalan rakam sizi geçindirecek, tatmin edecek bir rakamsa, gönül rahatlığıyla çocuğunuzu bir bakıcıya teslim ederek işe dönüyorsunuz. Ha, aradaki fark çok düşükse, siz kazancınızı direk bakıcıya veriyorsanız, zorunlu olarak o seçimi yapıyorsunuz: çalışmayıp evde oturmak ve çocuğunuza, evinize kendiniz bakmak... Ve bu seçimi yapan kadınların sayısı ne kadar da fazla... Tabi, bir de kreş seçeneğimiz var, ama kamuya ait o kadar küçük çocuklara bakacak kreşler yok, 4 yaşına gelmeli en azından... Özel kreşler, bakımevleri ücretleri de, eh, bir asgari ücreti geçiyor nerden

“Önce bir karar boşanmalı mı, yoksa ne pahasına olursa olsun devam mı etmeli?”

“Ailen, seni yetiştiren anne-baban dahi, ‘yuvanı dağıtma’ telkinlerine sürekli devam edecek, olsa bile seni ‘çocuklarıyla’ istemeyecek....”

baksanız... Yine aynı seçime gelip dayanıyoruz...

Eh, büyüttük çocuğu, ilkokula gönderdik, ama hala küçük, okula tek başına gidemez ya da okulların %80'i yarım gün, günün kalanında evde tek başına kalmaz. Zaten “tek çocuk olmaz” baskısına dayanamamış bir de kardeş getirmişizdir dünyaya, ona da bakamaz tek başına... Sonuç olarak nerden baksak büyüğü 13-14 yaşına gelmeden kendilerine bakamayacakları için, onca sene evde bakımlarını üstleneceğiz kadınlar olarak. Ama hayat şartları çok zorladı bizi ekonomik yönden, çocukları bir şekilde konu komşuya bırakarak yarım gün dahi olsa, yahut evden çalışarak bir şekilde hayatta kalıyoruz.

Çocukları büyüttük, hadi işe geri dönelim. O da ne... Sizi bekleyen bir iş yok!.. Yaşınız ilerlemiş, yerinize genç, dinamik, daha uzun saatler, daha ağır işlerde çalışabilecek insanlar çalışıyor. Sizi ilerlemiş yaşınızda kim işe alır, teknolojinin, iş dünyasının hızla değiştiği dünyada... Ya vasat, bıraktığınızdan daha alt seviyede işlerde, ağır koşullarda, düşük ücretlerle çalışmaya razı olacaksınız

ya da evinize geri döneceksiniz...

Bunların hepsi “mutlu” evlilik şartlarında yaşadığımız, yaşayabileceğimiz, çoğumuzun birebir yaşadığı bir “senaryo”. Peki evin içinde neler oluyor? Elbette evlilik ve çocuk kararı verirken, her birimiz sonsuz mutluluk, toz pembe hayallerle veririz. En gerçekçi olanımız bile bundan azade değil. Öyle ya, 3 yıl-13 yıl-23 yıl sonra biteceğini bildiğin bir hayata adım atmazsın. Ama hayatın bize ne getireceğini de bilemiyoruz. Geçimsizlik, şiddet, aldatma... pek çok sebep bizi bu evliliğin bitişine götürür. Peki ya şimdi?

Önce bir karar, boşanmalı mı, ne pahasına olursa olsun devam mı etmeli... Ve yine artılar ve eksiler... Toplumsal ya da ailevi baskı... Boşandığın zaman “dul” bir kadın olarak toplumun seni konumlandıracağı yer değişecek, yakın çevren tarafından dahi “tehlike” arz eder hale geleceksin. Yok hayır, bu sadece “eskiden” böyle değildi, bugün de böyle, sadece daha azalmış durumda. Ailen, seni yetiştiren anne-baban dahi, “yuvanı dağıtma” telkinlerine sürekli devam edecek, olsa bile seni “çocuklarıyla” istemeyecek...

19 yaşında, ailesinin baskısı ile evlenen Hatice, “nikahta keramet” olmadığını yaşayarak gördüğünde, çocuğu da olunca boşanamıyor ve

“Evet, başardık, kendimizi ‘kendi cehennemimizden kurtardık ve yeni yaşama başlayacağız....”

“Yine de katlanamadık, acılarımız ve gururumuz her şeye baskın geldi ve terk ettik, ‘sıcak aile yuvamızı’ dağıttık.”

en azından çocuğu büyüyene kadar evliliği sürdürmeye karar veriyor. Çocuğu üniversiteyi bitirdiğinde, kendisi de işyerinde iyi bir kariyer edindiğinde, boşanabilecek gücü ancak buluyor kendinde ve kararını açıkladığında, kendisi için 25 yıllık bir cehenneme katlandığı çocuğu, “babamdan boşanırsan bir daha yüzümü göremezsin” diye karşılıyor haberi ve Hatice cehenneminden hiç çıkamayacağını görüyor. Emekli olup, torunlarını büyütmeye başlasa da, o evin içindeki o hayat, onun cehennemi olmaktan bir an bile uzaklaşmıyor, sadece alevlerin yakıcılığına katlanmayı öğreniyor yüzbinlerce kadın gibi...

Evet, toplumu, “mahalle baskısını” kaldırdık attık, ailemiz ve çevremiz “yeter ki sen iyi ol” dediler ve kararlarımızı destekleyip arkasında durdular ve boşanıyoruz.... Yuppii...

Peki yaşamımız bundan sonra nasıl geçecek?

Çalışıyor muyuz, çalışmıyor muyuz? Çalışıyorsak kolay, düzenimizi bozmadan devam edebiliriz. Bozmamak demişken, yılların verdiği alışkanlıklardan, oluşturulmuş çevreden, ortak arkadaşlardan, her şeyden dışlanmış olacağız, sudan

çıkış balığa döneceğiz. Yıllar boyu iki kişilik inşaa ettiğimiz her şeyi sıfırdan düzenleyeceğiz. Çocukların bakımı, okulu, masrafları, sorumlulukları, her şey tek kişilik olarak yeniden organize edilecek. Sizinle “yaşamı paylaşma” sözü veren kişi, ayda yada yılda bir geçerken uğrayacak...

Evet, başardık, kendimizi “kendi cehennemimizden” kurtardık ve yeni yaşama başlayacağız... Nereden başlayalım... Evet, ev bulalım. Tanrım... ne bu kiralının hali, almış başını gitmiş, bir de ev sahiplerinin bekar kadına vermem, burası aile apartmanı halleri... Zaten içinde yaşadığımız ev bize kalmışsa, çok sorun yok. Masrafları hesaplamaya başlayalım. Eskiden 2 kişilik çalışarak 2 maaşla geçindirdiğimiz ev, şimdi tek maaşla geçinmek zorunda. Kira, faturalar, yeme içme, çocukların masrafları... Tek başına altından kalkamayacağız biz bunun... Çözümü bize medeni kanun ve aile mahkemesi sunuyor. Babaya çocukların bakımına destek için “iştirak nafakası” öde diyor. Öyle ya, kadın-anne bu çocukları kendi evinden getirmediyay...

Yok hayır, çocuklarımız küçük, daha çalışmıyoruz, işsiziz... Eyvah.

“Ancak ne bir mesleği, ne bir yeteneği, ne bir işi olmadığı için geçinebilmek, ayakta kalabilmek...”

“Biz güzel yaratıklarız, biz harikayız!” Ve ne olursa olsun, gerekirse tüm dünyayla savaşıma gücüne sahibiz. Çünkü yalnız değiliz!”

İşte size evliliği, “ne pahasına olursa olsun” sürdürmek için bir gerekçe. Toplumun baskıları bu durumda da bitmez. Bu defa, “seni dövüyor, seni aldatıyor, niye katlanıyorsun buna” denir ve boşanmaktan aciz damgası vurulur, “alışmış böyle hayata” denir. Kim sorar ki sana, bu kapıyı çekip çıktuktan sonra ne yapacağını, nereye gideceğini...

Yine de katlanamadık, acılarımız ve gururumuz her şeye baskın geldi ve terk ettik, “sıcak aile yuvamızı” dağıttık. Çocuklarımıza ve kendimize bakmak zorundayız. “Taş olsa yeriz”, “taşı sıksak suyunu çıkarır” çocuklarımıza bakarız elbette... Ama yine bu yazının başına dönüyoruz: Çocuklarımız küçükse nasıl çalışacağız, onları kime bırakacağız... Çalışmazsak eğer, neyle nasıl geçineceğiz. Ve hoop, yasalar babaya diyor ki “çocuklar ve karın için iştirak nafakası öde...”

Evet, biz kadınlar nerede barınacağız, ne yiyeceğiz, çocuklarımıza kim bakacak, bu yaşta iş bulabilecek miyiz, nasıl bulacağız, iş bulduk,

hem işin, hem evin, hem çocukların sorumluluğunu nasıl alacağız... sorunlarıyla boğuşmaya başlamışken, “mağdur” erkek oradan haykırıyor: “Nafakaya Hayır!”

Hayata her açıdan kat be kat geride başlayan, her attığı adımda sayısız sorunla boğuşan kadın, bir de “3-5 yıl evli kaldığı kadına ömür boyu bakmak” istemeyen erkeklerin (haksız) isyanıyla karşılaşılıyor. Neredeyse asgari ücretin dahi onda biri ya da en iyimser halde asgari ücret düzeyinde bağlanan “nafaka”yı vermemek için yaka bağır yırtan, düşürmek ya da kaldırmak için mahkeme kapılarını aşındıran erkeklerin sayısı, muhtemelen düzenli bir evlilik hayatı sürdüren erkeklerden çok daha fazla. Kendi çocuğunun bakımını üstlenmemek, yıllar boyu eve kapatıp çalışma hayatından uzak kalmasına sebep olduğunuz eşinizin sorumluluğundan bir çırpıda kurtulmak tam da “insan” cinsine yakışır hareket olmalı...

Sevda, reşit olur olmaz, köylerine şehirden gelen ve eş arayan yakışıklı, iyi bir işi ve parası olan bir taliple evlendirilmiştir. Köyde sadece ilkokul olduğu için ilkokula kadar okumuştur, gerisi dikiş nakış ve kuran kursları... Köydeki tüm kızlarla

“Ama o evlenip gittiği evde eve kapatılmış, kocası dışarıda her gün başka kadınlarla gezerken...”

aynı hayatı vardı, tek farkla ailesi evlenmesi için “büyümelerini” beklemişti kızlarının. Bir anda karşısına çıkan bu “hayırlı” kısmet ayaklarını yerden kesmişti Sevda'nın. Kim istemez ki büyük şehre gidip, büyük bir evde yaşayıp, arabalarla gezmeyi... Tamam, 90'larda dizi furyası bu kadar yaygın olsaydı, tam dizilerdeki hayaller, hayatlar derdik. Ama o, evlenip gittiği evde eve kapatılmış, kocası dışarıda her gün başka kadınlarla gezerken, maddi sıkıntı yaşamasa da, o büyük şehrin ışıklarını bile göremeden iki çocuğunu büyütmişti. Saf bir kadın değildi, boşanmaya kalktığı anda üç kuruş nafaka ile köyüne gönderileceğini, çocuklarını alamayacağını, alsa bile bakamayacağını, ailesinin de kabul etmeyeceğini biliyordu. Yıllar boyu sabretti, bekledi, delil topladı. Mahkeme sonuçlandığında kızı üniversiteye başlıyordu. 40 yaşına geldiğinde kızını, bebek yaştaki oğlunu, evini ve hatırı sayılır bir nafakayı kazanmış, özgür bir kadın olarak hayatına devam edebilirdi. Ancak ne bir mesleği,

“Nereden baksan, kadın olmak dünyanın en ağır işi. Her adımda, hayatın her aşamasında zorluklarla dolu, baştan aşağı savaşım dolu bir yaşam...”

ne bir yeteneği, ne bir işi olmadığı için geçinebilmek, ayakta kalabilmek, çocuklarına bakabilmek için tek yolu “Nafaka” idi, yüzbinlerce hemcinsi gibi...

Ha bir de buna alkış tutan, kendi çocuğunun bakımını üstlenmekten aciz erkeklerin sözcülüğünü yaparak alkış tutan kadınlar var, hatta aileyi, kadınları korumak için “bakan” koltuğuna oturan... Yok hayır, onlara kadın demek, tüm hemcinslerimize ağır hakaret ne de olsa...

Nereden baksan, kadın olmak dünyanın en ağır işi. Her adımda, hayatın her aşamasında zorluklarla dolu, baştan aşağı savaşım dolu bir yaşam... Her adımımız sorunlarla, kafamızdaki milyon sorularla, zorluklarla dolu olsa da biz, “Bir milyon ayaklanıyor, Kır zincirlerini” şarkısında dediği gibi, “Biz güzel yaratıklarız, biz harikayız!” Ve ne olursa olsun, gerekirse tüm dünyayla savaşma gücüne sahibiz.

Çünkü yalnız değiliz!

Yollar, Kuşaklar Ve Kadınlar

Sibel Deniz

Tatlı-Acı Kahve (Sweet Kaaram Coffee), bir yol ve kadın hikayesi... Bambaşka bir coğrafyada, bildik bir kadın öyküsü...

Hint Sineması, film ve dizi sektöründe oldukça yer tutuyor günümüzde. Ama Hint Sineması deyince ilk aklımıza Bollywood gelir, rengarenk giysileriyle... Ritmik müziklerle dans eden kadınlar ve sonra Türkiye televizyon kanallarının en sevdiği Hint dizileri gelir; itaatkar, başı hep önde, tapınaklardan çıkmayan, ibadet eden, ailesi için saçını süpürge eden kadınlar... Ve dünya çapında bütün sinemalarda yerini bulan Amir Khan filmleri...

Yazımız konusu dizi, bunlardan daha farklı ve bunların dışında... Hindistan gibi görece kapalı bir toplumda yaşayan kadınları anlamak için güzel bir anlatı... Aynı evde yaşayan 3 kuşak kadın... Babaanne, gelin

ve torun... Apayrı insanlar, apayrı dünyalar...

70'li yaşlara gelmiş babaanne, 1 yıl kadar önce eşini kaybedince, oğlunun yanına taşınmak zorunda kalıyor. Bu bir yıl boyunca oğlu üzerine titriyor annesinin. Yemek yemek için, su içmek için dahi odasından çıkmasına gerek yok, çünkü oğlu etrafında pervane oluyor ve her istediğini ayağına getiriyor. Her iki cümlesinden biri de, "sen yastasın anne, çok sevdiğin kocanı yeni kaybettin" oluyor. Peki anne ne hissediyor?

Kocasını öldükten sonra neredeyse odasına hapsedilmiş, bir bardak su için bile dışarı çıkamayan, her tür özgürlüğü kısıtlanmış, sevgi-ilgi adı altında hapis hayatı sürmeye mahkum edilmiş, ama artık hayatını yaşamak isteyen bir kadın... İlerleyen bölümlerde kocasının da ne kadar

“Ailem kriket oyuncusu bir gelini asla kabul etmez. Zaten takıma seçildiğimde ben eve bakarım, sen de çocukları büyütürsün...”

baskıcı ve kıskanç olduğunu, bir düğüne gitmesinin bile sorun haline geldiğini, kocası öldüğünde de özgür hissetmek yerine aynı baskının oğlu eliyle devam ettiğini görüyoruz...

Evet, oğlu çok ilgili, şefkat dolu ve çalışkan bir erkek. Ailesi için dişini tırnağına takıp çalışıyor ve her ihtiyaçlarını karşılıyor. Evlendiği karısı da elbet böyle ilgili bir adam için her fedakarlığı yapıyor ve kendini evine adıyor. Tek şikayeti, kocasının onun anlattıklarına pek kulak vermemesi ve artık yetişkin olmuş kızı ve oğlunun ona sevgilerini açık açık göstermemeleri... Eh, o kadar kusur kadı kızında da olur diyor ve büyütüyor konuyu... Hatta hepsinin yerine de tapınağa gidip onlar adına ibadet ediyor...

Ve kızları... Bir kriket oyuncusu ve birlikte çalıştıkları bir diğer kriket oyuncusu erkeğe aşık, evlilik planları yapıyorlar. Ve sevdiği gencin ailesiyle tanışıyor bir gece bir partide. Ailenin gözüne girmek için sari dahi giyiyor. Ama sevgilisi, onun takım oyuncusu olduğunu söyleyemiyor ailesine. “Ailem kriket oyuncusu bir gelini asla kabul etmez. Zaten takıma seçildiğimde ben eve bakarım, sen de

çocukları büyütürsün...”

Bu sözler, elbet Z kuşağından bir kadın olan Nivi'nin kabulleneceği sözler değil... Hemen telefonunu engelliyor ve kafasını dinlemek için kaçacak yer arıyor...

O günlerde ailece tatile gidecekler, uzun zamandır planlıyorlar. Kız “hadi gidelim” dese de, babası bir toplantısı olduğunu, belki seneye gidebileceklerini söylüyor, oğlu da şehir dışından yeni gelmiş, çalışması gerekiyor. Ve babaanne fikir atıyor ortaya, “Neden biz kadınlar kendimiz gitmiyoruz?”

Ve kahkahalar...

Kadınlar olarak tek başına pazara bile gidemeyecekleri, şehir dışına ise hiç çıkamayacaklarını, çıksalar bile 1 gün ancak dayanacaklarını söylüyor erkekler.

Babaanne Sundari kararlı, mutlaka gidecek. Torun Nivi sevgilisinden uzaklaşmak için dünyanın öbür ucuna gidebilir. Ama anne Kaveri evini, çocuğunu, eşini bırakmaya razı olmuyor. Babaanne torun geceyarısı valizlerini hazırlayıp yola çıkmak için O'nu bekliyor...

Kaveri yatakta eşine soruyor, “neden gitmiyoruz, yıllardır bir yere gitmedik” diye ve nasıl bunaldığından bahsediyor, eşi de hep evi için çalıştığını, hiç kendine vakit ayıramadığını anlatıp yakınıyor. Ve Kaveri bu benmerkezciliğe cevaben, valizini alıp çıkıyor evden, bir de not bırakı-

*“Ve babaanne fikir atıyor ortaya,
‘Neden biz kadınlar kendimiz gitmiyoruz?’”*

yor: “Hep bizim için çalıştın, biraz da kendin için çalış, dinlen”.

Ve yol başlıyor, uçak yerine dedenin arabasını alıyor Nivi... Aynı evin içinde yaşasalar da, ilk defa kadınlar birbirini tanıyor... Her fırsatta “dönelim eve” diyen Kaveri’nin aslında gençken müzisyen olduğunu, festivallerde bir grupla şarkılar söylediğini, yaşlı Sundari’nin o yaşta dahi motosiklet kullanabildiğini ve gençken en yakın arkadaşının bir kadın hakları savunucusu olduğunu öğreniyorlar. Yaşadıkları aksiliklerde, gittikleri yerlerde yepyeni insanlarla tanışıp yeni dünyalara yelken açıyorlar. Avrupalı gezginlerle, müzisyenlerle, motosikletçilerle, medeniyet dışı kalmış köylerde kadın ve çocuklarla zaman geçirip dünyaları, birbirlerini tanıyor, kalıplarını kırıyorlar.

Evde kalan erkeklerse yemek yapmaktan aciz durumda. Her bahaneyle kadınlara duygu sömürsü yapıp dönmelerini sağlamaya çalışıyorlar. Kaveri de her fırsatta eve dönmeye çalışsa da, farkediyor ki, evlendiklerinden bu yana ne zaman bir yere gidecek olsa o gün eşi rahatsızlanıyor. Ailesine, memleketine, tatile, düğüne gidecek olsa bir sorun çıktığını ve gidemediğini, vazgeçtiğini farkediyor. Soruyor kayınvalidesine, “o da mı numaraydı??” Sundari

halının desenlerini sayıyor...

Nivi de sevgilisi ile anılarını hatırlıyor, geleceğe dair düşlerinde sevgilisinin hep kendisini sahada, onu ise tribünde hayal ettiğini anımsıyor. Ve gelecek on yılda, kendisinin annesinin yerinde olacağını fark ediyor. Birkaç hafta içinde takım seçmeleri var ve arkadaşları dönmesi için baskı yapıyor. Sundari ise evlendiğinden beri görmediği, kendisini özgürlükle tanıştıran yakın arkadaşını bulmaya-görmeye çalışıyor...

“..Kaveri de her fırsatta eve dönmeye çalışsa da farkediyor ki evlendiklerinden bu yana ne zaman bir yere gidecek olsa o gün eşi rahatsızlanıyor.”

Ve gittikleri yol, araçtan çok amaca dönüşüyor. Yol, kendilerini, birbirlerini tanıma-ya araç oluyor...

Takım seçmeleri yaklaşınca dönme kararı alıyorlar ve bu defa uçağa biniyorlar...

Döndüklerinde evde buldukları erkekler de birkaç hafta önce geride bıraktıkları

erkekler değiller elbet... Kendilerini dinleyen, yardımcı olan eş ve oğullar ve “sana değil anneme baskı yapmalıydım seni kabul ettirmek için” diyen bir sevgili...

İçinde buldukları zaman yaşadıkları kafesi fark etmeyen kadınlar, kafesin kapısı açılıp dışarı çıktıklarında fark ediyorlar bir kafeste yaşadıklarını...

Kafesini açıp özgürleşen kadınların tüm gökyüzünü kaplaması dileğiyle...

Ma Rehna

Nehna Hon

ISBN 978-625-94107-2-2

9 786259 410722 >